

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

13.07.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[БНР](#)

✓ Васил Велев и Димитър Манолов - за ERM II и протестите

Оптималният режим на работа, при най-добър коефициент на полезно действие, е да се следва изборният цикъл, подчерта в интервю за програма "Хоризонт" Васил Велев, председател на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България. Икономическият растеж на страната ни за последните години е по-добър от този в Западна Европа, но много по-малък от средния за Източна Европа, изтъкна Васил Велев.

Влизането във валутния механизъм ERM II безспорно подобрява доверието в бизнес средата и инвестиционната привлекателност на България, посочи Велев. „Имаме по-лесен и евтин достъп до финансов ресурс, намаляват някои премии за риск, които се плащат.“

Тази стъпка според Велев „дава друг, по-добър статут на страната ни с редица позитиви“, а „на фона на икономическата криза ни дава малко повече сигурност“.

В някои сектори от машиностроенето за май се отчита сериозни спадове от порядъка на -40, -60%, съобщи още Васил Велев. "Никой не предлага решение на проблемите на деня. Едните викат - тези са много лоши, трябва да се махат, другите викат – ние не искаме да се махаме, няма го сблъсъкът на идеи." Това е прочитът на сегашната ситуация на Димитър Манолов, президент на КТ „Подкрепа“. Ако се тръгне към предсрочни избори, никой няма да спечели, смята той. "Отсъства рაციото. Всичко е на емоционално ниво", отбеляза Манолов, според когото е голяма вероятността, съдейки по историческия опит, протестиращите да получат "повече от същото".

Двете мнения чуйте в [звуквия файл](#).

Важни обществено-икономически и политически теми

[БНР](#)

✓ Димитър Радев: Влизането в Банковия съюз и ERM II е исторически момент, който трябва да ни обедини

България вече е член на Банковия съюз, левът е част от валутния механизъм, заяви гуверньорът на Българска народна банка Димитър Радев на специална пресконференция в Министерския съвет.

"Това е исторически акт, който ще има значение за бъдещето на България, акт, който трябва да ни обединява. Знаем, че това няма да стане днес, но рано или късно ще се получи", допълни Радев.

В залата присъстваха членове на Министерския съвет, които аплодираха гуверньора.

От 1-ви октомври Европейската централна банка (ЕЦБ) ще започне директен надзор на системно важните банкови институции, става ясно от съобщението от Франкфурт. От ЕЦБ подчертават, че българският лев е фиксиран към курса на еврото. Въпреки че ще бъде назначен стандартният диапазон на отклонение от плюс/минус 15%, от ЕЦБ допълват, че след внимателна оценка на адекватността и устойчивостта на валутния борд в България, е прието, че България се присъединява към валутния механизъм със съществуващия си режим на валутен борд, като едностранен ангажимент и без допълнителни изисквания към ЕЦБ, пише още в съобщението на Франкфурт.

Истинският герой днес е Радев, но Митко Радев, каза премиерът Бойко Борисов, визирайки гуверньора Димитър Радев, а не президентът Румен Радев.

"Повече няма да има финансови измами", заяви Борисов по повод приемането на страната ни в чакалната на еврозоната: "В същото време не се радваме. На тази дата с нашия президент трябваше да сме заедно. Днес трябваше да сме заедно. Цяла Европа тръби, че българската банкова система е там, при белите държави... Свършили сме огромна работа. Цял ден отбиваме атаките на нашите българи, които искаха да попречат на това, което е хубаво за народа".

Според министър-председателя влизането на страната ни в Банковия съюз е важно за икономиката и инвеститорите. Премиерът потвърди, че влизането на страната ни в чакалнята на еврозоната ще се случи при фиксиран курс на еврото от 1.95583 лева.

Димитър Радев посочи, че премиерът е бил "на висотата на историческите изисквания".

Министърът на финансите Владислав Горанов отбеляза, че "присъединяването на българския лев към ERM II е съпоставима стъпка към по-голямата интеграция към евроатлантическото семейство":

"Интеграцията на страната ни в еврозоната свързва икономиките на участващите държави членки по един начин, който дава не само икономически предимства. Това е и цивилизационен избор. България ще е с втората по размер резервна валута в света, т.е. ние свързваме кръвоносната система на нашата икономика с едно от най-силните икономически формирания, което е гарант за успехите на нашето общество в бъдеще".

Горанов благодари на екипа на Централната банка, на Министерството на финансите и на Министерски съвет, допринесли за синхронизирането на нашето законодателство с процедурата и изискванията на ERM II.

"Това, че получихме днес доверието на останалите държави членки, ни кара да се чувстваме оптимисти, че имаме шанс в следващите десетилетия да постигнем едно икономическо развитие за българските граждани, което те заслужават", подчерта министър Горанов.

От своя страна премиерът Бойко Борисов благодари на Кристин Лагард (шеф на ЕЦБ), както и на целия екип, който е подготвил членството на България в механизма:

"Не мога да пропусна и канцлера на Германия Ангела Меркел, с която седяхме по време на председателството след вечерята на целия Европейски съвет, на който бяха всички президенти, никой не си изпрати заместник... Тогава, когато след вечерята седнахме с финансовия министър и гостите ни, и разговаряхме за това кое ни е най-големият приоритет, казах - еврозоната, защото когато си член на Банковия съюз, където са всичките бели държави, и банковата система е под мониторинг. Никой не може да прави финансови измами, да тегли кешове и прочие. Няма страх и за банките, защото всички работят вече по правилата на белите държави и ЕС стои зад гърба им".

✓ Любомир Дацов: Еврото отваря нови хоризонти и нови възможности

Протестите са тест и за старите, и за новите политици, казва финансистът

Влизането в ERM II е и икономическа, и политическа оценка за правителството и за страната ни, но напрежението в момента трябва да намери своето решение и не може да бъде заматено под килима. Мнението е на финансиста Любомир Дацов, бивш заместник-министър на финансите. Според Дацов е необходимо „да бъдат взети някои уроци и да бъде коригирана част от политиката“. Сами по себе си сегашните събития са един тест - как се държат и старите, и новите политици, смята Дацов.

„Няма нищо лошо някой да си отиде. Не трябва да се пита кой ще дойде. Важното е хората да имат възможността да направят реално своя избор и това е в основите на нещата. Това трябва да се защитава по всякакъв начин“, коментира Дацов пред "Хоризонт" във връзка с протестите, които се превърнаха във фон на новината за влизането ни в т.нар. „чакалня“ на еврозоната.

Еврото няма как да донесе обедняване на хората, категоричен е Дацов. „Онова, което може да донесе забогатяване или обедняване, е това колко бързо и по какъв начин се правят реформите и промените в държавата ни.“

Еврото отваря нови хоризонти и нови възможности, допълни бившият заместник-министър на финансите.

✓ "Мудис": Британската икономика ще се свие с над 10%, дългът ще нарасне с 24%

От всички водещи световни икономии Великобритания ще претърпи най-големият икономически спад през тази година, като в същото време британският държавен дълг като дял от БВП ще нарасне с 24 процентни пункта, предупреди в петък рейтинговата агенция "Мудис", цитирана от Ройтерс.

"Мудис" заяви, че последният пакет от правителствени стимули на Обединеното кралство, [обявен по-рано тази седмица](#), ще спомогне за постепенно икономическо възстановяване, но ще добави допълнителен натиск върху британската фискална позиция.

"Нивото на публичния дълг на Обединеното кралство спрямо БВП на страната вероятно ще се увеличи с 24 процентни пункта или дори с повече спрямо нивата от 2019 година", очаква кредитната агенция.

"Прогнозираме свиване на британския БВП с 10,1% за тази година, но очакваме постепенно последващо възстановяване на фона на облекчаването на протиепидемичните мерки, като за следващата година очакваме растеж със 7,1%".

На този етап агенция "Мудис" оценява суверенния кредитен рейтинг на Великобритания на ниво "A2" с отрицателна перспектива.

✓ Жолт Дарваш, "Брюгел": По-малките държави в еврозоната с превес при вземането на решения

Според него само споразумение между Париж и Берлин вече няма да е достатъчно

Ирландският финансов министър Паскал Донъхоу ще оглави Еврогрупата от понеделник, след като изненадващо победи испанката Надя Калвиньо в надпреварата за поста на португалеца Мариу Сентену. Новият председател на неформалната група на финансовите министри на страните от еврозоната е считан за ключова фигура при провеждането на икономическата и финансова политика на 19-членния блок.

В интервю за "Събота 150" Жолт Дарваш от базирания в Брюксел мозъчен тръст "Брюгел" видя необичаен превес на по-малките държави членки на валутния съюз пред най-силните икономии Германия и Франция, чиито лидери еднозначно подкрепиха кандидатурата на Калвиньо.

Дарваш изрази съмнение доколко Донъхоу би могъл да повлияе на преговорите за следващата многогодишна финансова рамка, чието приемане е ключово за общоевропейския отговор на рецесията, последвала от ограничителните мерки заради пандемията от Covid-19:

"Избирането на Донъхоу със сигурност беше изненада, защото преди това неговото име не се споменаваше особено в медийните дискусии по темата. Според публикациите вотът е бил много оспорван - 9 на 10 гласа. Още повече че фаворитката на Франция, Германия, Испания и Италия беше победена... На практика най-големите държави Германия, Франция и Испания събраха по-малко гласове, отколкото по-малките членове на еврозоната. Заради това ние вече не можем да приемаме за сигурно, че всяка френско-германска инициатива ще бъде одобрявана от останалите държави. Ето защо за мен едно много ясно политическо заключение е, че оттук нататък ще трябва много по-голяма координация при всяка инициатива и просто споразумение между Париж и Берлин няма да е достатъчно".

- *Доколко новият ръководител на Еврогрупата ще успее да окаже влияние върху преговорите за новата 7-годишна финансова рамка?*

Не мисля, че този резултат от вота за лидер на Еврогрупата ще повлияе съществено на преговорите за следващата многогодишна финансова рамка. Най-много да го разчетем за сигнал по отношение на данъците. Ако е така, сигналът не е добър, според мен. Ирландия е считана за данъчен рай, защото предлага много благоприятни условия за облагане на мултинационалните корпорации. Знаете, че седалищата на американските технологични гиганти в Европа са именно в Ирландия, което означава, че те плащат изключително ниски данъци. Няколко други европейски държави възразяват срещу това... Когато лидерът на Еврогрупата е финансовият министър на Ирландия, вероятността тези нечестни практики да бъдат премахнати е почти нулева. Мисля, че има няколко европейски държави, сред които - освен Ирландия, Нидерландия, Люксембург и Кипър. Чрез своите нечестни практики те привличат капитал, който иначе би бил инвестиран в други европейски държави. Мисля, че това е много лошо, защото все пак ние живеем в условията на свободен пазар.

- *Данъчното облагане, особено за технологичните гиганти, е част от още по-голям дебат, който е свързан със следващата многогодишна финансова рамка. Вчера Европейският съвет направи ново предложение как да изглежда общия бюджет. Очаквате ли пробив при преговорите на срещата на върха на 17 и 18 юли?*

Спешността на ситуацията се разбира от страните, но проблемът е, че новите предложения току-що бяха предложени. Това дава съвсем малко време на държавите членки да проведат вътрешнополитическите си разговори и след това да излязат на международната сцена. Надявам се да бъде постигнат прогрес, но за съжаление, изобщо не изключвам сценария, при който това ще бъде поредната голяма среща на върха, която ще завърши без консенсус. Ако този сценарий се сбъдне, аз бих го определил като "срам" и още отсега предупреждавам, че ще доведе до много лоша пазарна реакция... Също така ние трябва да създадем и използваме този възстановителен фонд, колкото се може по-бързо, защото ние сме изправени пред много сериозен икономически спад. Колкото повече се бавим с отговора и предотвратяването на щетите, толкова повече ще се задълбочават проблемите. Ето защо наистина бих призовал държавните лидери да погледнат отговорно на ситуацията и да постигнат консенсус, но сигналите, които имаме досега, заедно с краткото време за подготовка, не водят към такъв извод.

- *Сега освен "пестеливата четворка", която е против поемането на общоевропейски дълг, се появи и Унгария, която заплаши с вето, ако получаването на средства от европейските фондове е обвързано с върховенството на закона. Това ще затрудни ли преговорите?*

Мисля, че в миналото сме ставали многократно свидетели на случаи, правят много силни изказвания по определен ключов въпрос за Европейския съюз, но в конкретния момент на преговорите се отмятат от думите си срещу малка компенсация за тяхната държава. От тази гледна точка не бих се притеснявал толкова, че някоя държава плаши с вето заради върховенството на закона... Според мен много по-голям проблем е размерът на възстановителния фонд, дали ще е съставен от заеми и грантове и в каква пропорция. Тук има сериозна разделителна линия между страните членки. Също така огромен препъни камък в преговорите е как да бъде финансиран този възстановителен фонд и колко дългосрочен да бъде общоевропейският дълг, с който най-вероятно ще бъде попълнен фондът. Ключов ще бъде и изходът по преговорите за това дали трябва да се използват повече собствени ресурси, както и за новите данъци в Европейския съюз. Говорим за дигиталния данък, налози върху въглеродните емисии и пластмасата.

- *Казахте, че Еврогрупата няма да изиграе важна роля в тези преговори. Къде тогава виждате основното предизвикателство пред нея и новия ѝ лидер?*

Със сигурност най-голямото предизвикателство пред Еврогрупата и новият ѝ председател е да се отговори правилно на дълбоката рецесия, пред която ни изправи Covid-19. През март и април Еврогрупата направи няколко предложения по отношение на финансирането на възстановителния фонд, към които аз съм доста критичен. Не виждам възможност финансовите министри от еврозоната да направят много повече. Причината е, че сега фокусът е върху 750-милиардния пакет "Следващото поколение", на който се разчита да посрещне икономическия шок... Еврогрупата обаче може да помогне в случай, при който някои от членовете ѝ изгуби доверието на пазарите. Засега това не е факт, но аз изобщо не изключвам подобен развой на събитията. Това може да подкопае създаването на този пакет, което пък ще спре изпълнението на целия план. Представете си, че доверието към Италия, например, отново се срине. Именно в тази ситуация виждам ключовата роля на Еврогрупата, която да излезе с бързи и експертни предложения за справяне със ситуацията. Това ще бъде разчетено от пазарите.

- *И накрая - България и Хърватия направиха решителна крачка към присъединяването към еврозоната. Сега ли е моментът?*

Да, аз много силно подкрепям България и Хърватия в желанието им да се присъединят към еврозоната. Струва ми се, че България трябваше да се присъедини много по-рано към ERM II, защото отдавна е готово за това. България има фиксиран валутен курс заради борда и е доказала, че може да поддържа макроикономическа стабилност. Трудността като че ли

идваше в това да убеди част от страните членки на еврозоната и Европейската централна банка, но времето за това вече настъпи. Вярвам, че позитивното решение за България и Хърватия да се присъединят към механизма на обменните курсове и да влязат в тясно сътрудничество с банковия съюз е правилно. Сега остава да изминат две години, които са минималният период за престой в ERM II, и еврото наистина може да бъде въведено в още две европейски държави.

✓ Карантина за българите, които влизат в Унгария

Унгария въвежда нови рестрикции за трансграничните пътувания от сряда, за да предотврати разпространяването на коронавируса след взривовете от нови случаи в няколко страни, заяви началникът на кабинета на премиера Виктор Орбан, цитиран от Ройтерс. Българските граждани, които влизат в страната, ще бъдат поставяни под 14-дневна карантина.

Унгария вдигна повечето от карантинните си ограничения през май и отвори границите си за пътуващи от страните от Европейския съюз и съседните страни, нечленуващи в ЕС.

Днес обаче Гергей Гуяш съобщи на онлайн пресконференция, че са необходими нови рестрикции, които да задържат коронавируса "извън границите", за да се избегне връщането на вътрешните карантинни мерки.

"Тези рестрикции служат да защитят нашата свобода", подчерта той, цитиран от БТА.

Според новите правила унгарските граждани, връщащи се от високорискови страни, класифицирани като "жълта" и "червена" категория, ще трябва да преминат медицинска проверка на границата и да се подложат на 14-дневна карантина дори ако не са заразени. Това може да се избегне само с два отрицателни теста за Covid-19 от предишните пет дни, заяви Гуяш.

Същото важи за чужденци, идващи от "жълти" страни, но на тези от "червените" ще бъде отказан достъп.

Балканските страни Албания, Косово и Черна гора и съседна Украйна са в "червената" категория. Сърбия, България, Португалия, Румъния, Русия, Швеция и Обединеното кралство са сред "жълтите" страни, докато пристигането от Хърватия (популярна туристическа дестинация за унгарците) засега е свободно.

Списъкът ще бъде преразглеждан регулярно.

Транзитният и товарният транспорт, както и бизнес пътуванията, са изключени от рестрикциите, но медицински проверки са възможни.

Унгария, с население около 10 милиона, е регистрирала 4234 случая на коронавируса и 595 свързани смъртни случая към днешна дата и днес съобщи за пет нови инфекции.

✓ "Майката на всички реформи" - ще прероди ли италианската икономика

Италианският премиер Джузепе Конте обяви революционна реформа, която ще позволи на икономиката на страната да се отпусне от дълбоката рецесия. [Това се случи на фона на все по-обезпокоителните погледи към Рим, чийто дълг будеше тревога още преди тежкия удар на коронавируса](#). За изненада на всички "майката на всички реформи", както самият Конте я нарече, е в областта на обществените поръчки и други бюрократични процедури, а не в по-бързи мерки за подкрепа на икономиката.

"Може да приемем това като огромно преувеличение. Очевидно е, че понякога премиерът и изобщо политиките обичат да са много гръмогласни, с което преследват съвсем различни цели. Нека обаче погледнем какво точно представлява "майката на всички реформи". Един от големите проблеми в Италия е огромната бюрокрация. Когато се обявяват обществени поръчки за някаква публична инфраструктура, процедурата е изключително дълга. От момента, в който се получи одобрение, до първото получено евро, може да минат 18 месеца - това е година и половина". Това коментира в предаването "Събота 150" икономистът Филипо Тадеи от университета "Джонс Хопкинс".

По думите му, с приемането на нестандартни процедури и някои изключения се вярва, че този процес може да бъде ускорен, когато става дума за пари от възстановителните фондове.

"Идеята е, че по този начин ще може да се използва ресурсът за по-ефективни и бързи публични инвестиции, за да може наистина да помогнат за възстановяването на икономиката. Поне такава е тезата на правителството. Съвсем друг е въпросът дали това ще се случи на практика, или ще остане в сферата на обещанията".

- *Колко съществено е това ускоряване на процедурите за възстановяването на италианската икономика?*

Публичните инвестиции в Италия са огромни. Администрацията също. Има различни "центрове", които отговарят за определени инвестиции и съответно разполагат с някакви суми за осъществяването им. За да се осъществи един проект, той трябва да мине през много от тях, което естествено отнема време. Сега идеята е да се съкрати времето и хората, през които всичко това ще мине. Представете си един началник на жп гара. Ако тя има нужда от възстановяване, което означава сравнително малка сума, той ще може да обяви обществената поръчка, без това да преминава през одобрението на толкова много административни служби, колкото досега... Харченето на пари в случая означава създаване или подобряване на съществуваща инфраструктура, което също е важно. Парите за изпълнението на проекта обаче ще бъдат получени по-бързо. Съвсем друг е въпросът колко бързо самата поръчка ще бъде изпълнена... Дали това ще проработи? Отговорът зависи от това дали всички тези изключения, които са предвидени, могат наистина да бъдат приложени, а за това се изискват допълнителни указания и нормативни актове. Нека не забравяме, че това е законодателна промяна, която току-що е гласувана от парламента по предложение на правителството. В нея общо се казва, че процедурите ще бъдат улеснени за определени стратегически обекти.

- *"Политико" публикува любопитен коментар със заглавие "Майката на всички реформи ще се окаже бездетна". Има ли аргументи в подкрепа на такава прогноза?*

Точно това ще се случи, ако прилагането на новите текстове не отговаря на обещанията. Засега, единственото, което правителството строи, са магистрала. Тук обаче има едно "но". Магистралата е нужен и стратегически обект, но за да има смисъл от нея, трябва да има ефективен достъп до новото пътно съоръжение. Ако няма такава, може да построите най-

бързата магистрала в света, но никой няма да я използва. Ето това ще бъде абсолютното изпълнение на прогнозата, която вие споменахте - майката на всички реформи да се окаже бездетна.

А ще се окаже ли по-корумпирана?

Това винаги е така, но не само в Италия. Разбира се, корупцията винаги е била огромен проблем в нашата страна, но за да оценим правилно тази реформа, трябва да кажем следното - колкото по-опростени стават процедурите, за толкова по-маловажни обекти се прилагат, което моментално означава - за по-ниски суми. Това веднага води и до занижен контрол. Всички знаем, че колкото по-скъпо е едно съоръжение, толкова по-внимателни са контролните власти към изпълнението му. Казано по друг начин - да, рискът от корупция съществува.

- *Говорите за магистрала и жп линии. Това ли е необходимо на Италия в условията на Covid-19?*

Не знам дали са най-важните, но със сигурност са от много голяма важност. Помислете само. Необходимо е да се осигури на обществото нова и различна инфраструктура. Например, ще е необходима различна организация на болниците, може би дори изграждане на нови. Същото важи и за новия вариант на обучение на децата, който неминуемо ще дойде с началото на новата учебна година през септември. За всичко това трябва да инвестират и те са фундаментални за италианската икономика, за да се възстанови плавно.

Как ще се отрази това на хазната?

Ако правителството е ефективно в осъществяването на тези процедури, тогава дефицитът ще бъде по-голям. Разбира се, ползите от тези инвестиции ще се усетят в следващите няколко години, но със сигурност числата в бюджета ще бъдат доста по-неблагоприятни от тези, които парламентът е одобрил.

Investor.bg

✓ Ограниченията за нощните заведения и сватбите отпадат

Новите мерки влизат в сила от понеделник - 13 юли

Отпадат ограниченията за нощните заведения, при спазване на всички мерки за дистанция. Груповите събития на открито, както и сватбите също се разрешават, заяви заместник-министърът на здравеопазването Жени Начева по време на извънреден брифинг пред здравното министерство. Посещенията в заведенията на открито и закрито вече са позволени при спазване на разстояние от 1 кв. м между хората.

Новите мерки влизат в сила от понеделник (13 юли).

"Ангажиментът, който поеха представителите на сектора, беше, че всички посещения и дейности, които в момента се разрешава да се реализират, ще бъдат организирани при строг контрол от тяхна и наша страна", коментира Начева.

От брифинга стана ясно, че при настъпване на повишаване на новите случаи в страната, всички промени в заповедите ще се правят след обсъждане с браншовите организации.

Промяната влиза в сила само няколко дни, след като здравният министър Кирил Ананиев обяви, че част от мерките срещу коронавируса у нас ще бъдат затегнати отново заради ръста на новозаразените.

При настъпване на повишаване на новите случаи в страната, всички промени в заповедите ще се правят след обсъждане с браншовите организации.

„Заведенията са оборудвани с всичко необходимо и считаме, че е абсолютно безопасно да се посещават. Не мислим, че ние сме развъдник на заразата. В момента единственият затворен бранш е този на нощните заведения, а заетите в него са 80 000“, заяви председателят на Асоциацията на заведенията Ричард Алибегов. „След като толкова много хора могат да бъдат по площадите, не считаме, че ние трябва да стоим без работа и пари. Броят на заразените не е скочил заради заведенията“, допълни Алибегов.

Той уточни още, че посетителите на заведенията ще продължат да влизат в заведенията без маски, персоналът обаче ще работи при спазване на всички мерки.

През последното денонощие бяха регистрирани 211 нови случаи на заразени с COVID-19, като по този начин общият брой на инфектираните у нас достигна 7175. Няма данни за починали от коронавируса в последното денонощие и така броят на жертвите от вируса остава 267.

✓ Използването на европари в регионите расте бързо в края на програмния период

На този етап липсват доказателства за постигането на кохезия, както в страната, така и в регионите към средноевропейското равнище, пише Адриан Николов

Годишният преглед на използването на еврофондовете от областите и общините в страната, който прави Института за пазарна икономика на база на данните, публикувани в системите ИСУН и ИСУН 2020, не крие особени изненади.

Краят на програмния период (в следващите две години ще бъде изплатено всичко по него) до голяма степен потвърждава съществуващите тенденции и разпределение, а водещата „новина“ е, че вече няма нито една община без реализиран европейски проект, пише в анализа на Адриан Николов от екипа на [Института за пазарна икономика](#).

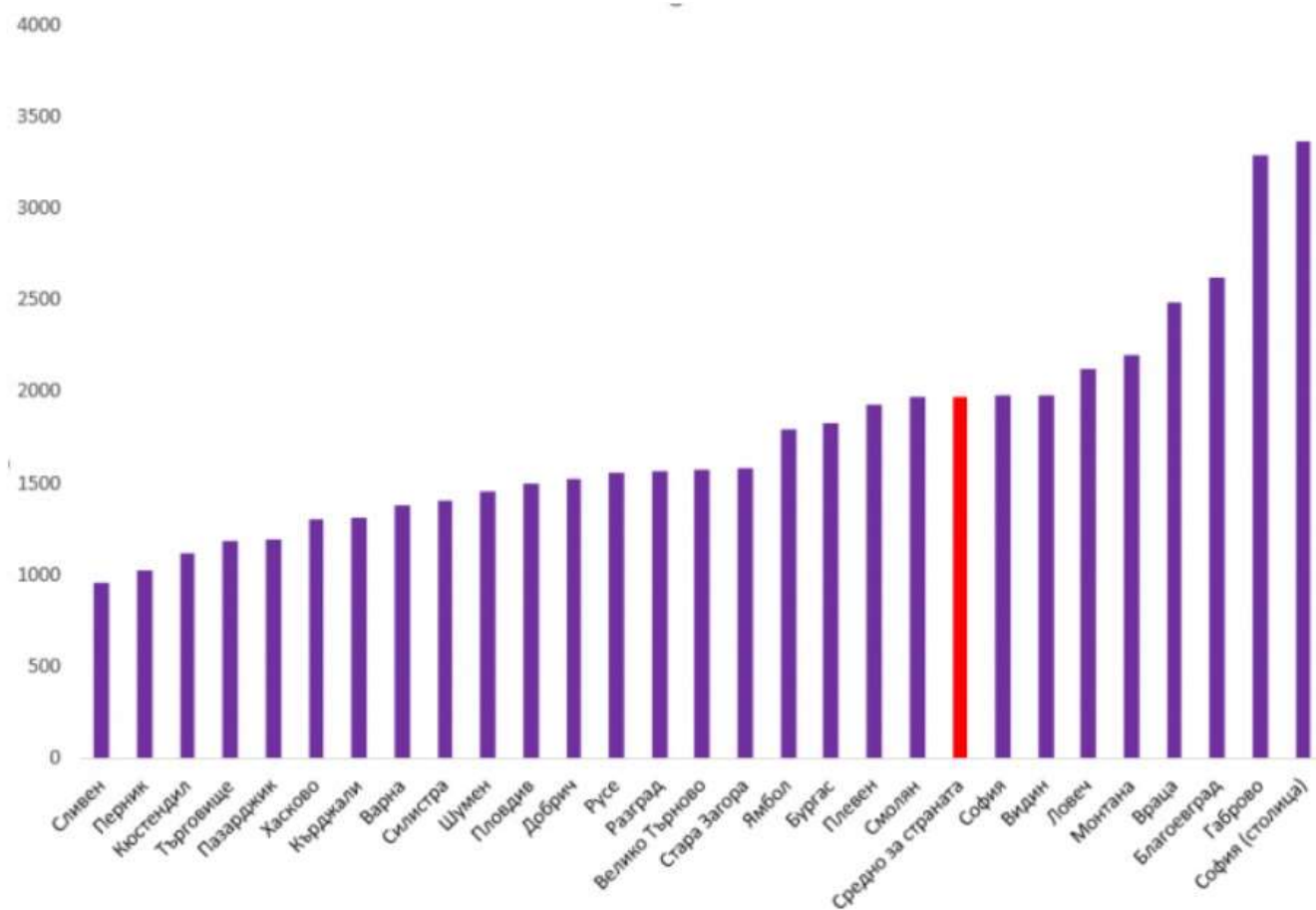
Обзорът на ИПИ използва не договорените, а реално изплатените суми по европейските проекти, тъй като те вече са влезели в икономиката и са били инвестирани в регионите на страната.

Към средата на 2020 г. общата сума на проектите към регионите [1] за двата програмни периода, откакто страната е член на ЕС, приближава 13,9 милиарда лева. Най-вероятно през 2021 г. тази стойност ще прехвърли за първи път 2 хиляди лева на човек от населението, а в средата на 2020 г. достига 1975 лева на човек от средногодишното население на страната [2].

На областно ниво вече има само една област с усвоени под 1000 лева на човек от населението – Сливен, като, ако се запази настоящата тенденция, тя най-вероятно ще прехвърли този праг в близко бъдеще. Обратно, най-много европейски средства са усвоени в столицата (3369 лева на човек), Габрово (3290 лева на човек) и Благоевград (2623 лева на човек).

Фокусът във всяка от водещите области е различен – докато в София най-голям дял има развитието на “Метрополитен” ЕАД и градския транспорт, то в Габрово водещи са развитието на технологиите и индустрията, а големите потоци към Благоевград са следствие най-вече на строежа на магистрала „Струма“[3].

Използване на европейски средства по области с натрупване, 2020 г.

Източник: ИСУН, ИСУН 2020, изчисления на ИПИ

В динамика, през новия програмен период (в сравнение с изплатените към 2015 г. суми) най-голям скок в използването на европейски средства има в столицата, и то най-вече заради особено голямата стойност на финансирането на разширяването на метрото - почти 700 милиона лева.

Прави впечатление, че областите, където са инвестирани значителни средства за изграждане на водни цикли и пречиствателни станции през предишния програмен период – най-вече Варна и Бургас – не увеличават значително усвоените си средства през настоящия.

Подобряването на водоснабдителната мрежа с помощта на европейско финансиране през този период личи най-ясно в северозападните области Враца и Монтана, които в рамките на пет години са повишили използваните европейски средства с по над 1500 лева на човек от населението.

На ниво община има доста по-големи различия.

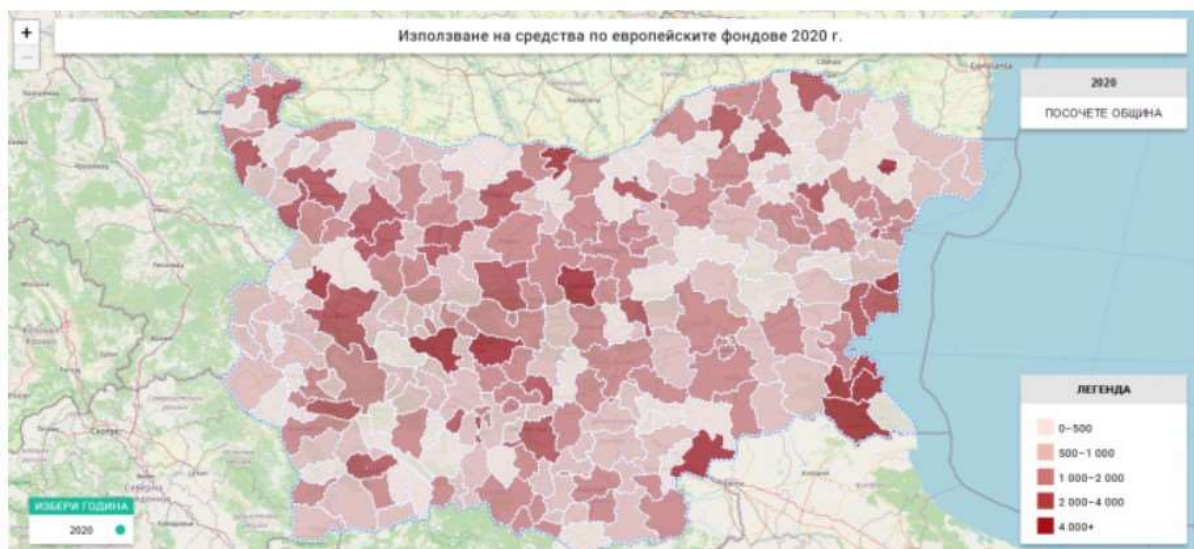
За първи път за настоящия програмен период обзорът на ИПИ не открива нито една община без изпълнен европроект, благодарение на което общата стойност на използваните от община Ковачевци, която до миналата година беше единствената без такъв проект, средства вече достигат 54 лева на човек от населението. Като цяло, значителна част от финансирането по европейски фондове е фокусирано в относително малък брой общини – 153 от тях са с под 1000 лева на човек, от тях 58 – с под 500 лева на човек.

От другата страна, с над 5000 лева на човек вече са четири общини – Добрич, Свиленград, Созопол и Костинброд, а с над 4000 – цели 10.

Трябва да имаме предвид, обаче, че повечето общини с особено висока степен на използване на европейско финансиране се класират там благодарение на единични големи проекти – най-често в сферата на водоснабдяването и обработката на отпадъци – от които обикновено се ползва група от 4-5 околни общини.

Голямо влияние на общинско ниво имат и проектите за енергийна ефективност на предприятия и саниране на жилищни сгради, както и различни социални дейности, най-вече осигуряване на храна за бедните и патронажна гриж

Карта: Използване на европейски средства по общини, лева на човек от население с натрупване към юни 2020 г.

[/ ИНТЕРАКТИВНА ВЕРСИЯ НА КАРТАТА /](#)

Източник: ИСУН, ИСУН 2020, изчисления на ИПИ

При прегледа на използването на европейски средства трябва да се има предвид, че на този етап липсват доказателства за постигането на основната им поставена цел – кохезия, както вътре в страната, така и на отделните ѝ региони към средноевропейското равнище.

Освен това, те носят риска от фокусиране на местната администрация основно върху привличането им, което оставя по-малко ресурси и внимание за подобряване на бизнес средата и привличане на частни инвестиции.

Последните са се доказали като по-издръжливия фактор в създаването на работни места и подобряването на стандарта на живот на местно равнище. Това противопоставяне, от своя страна, подчертава за пореден път нуждата от реформа на общинските финанси и фискална децентрализация, съчетано с административна реформа и повишаване на капацитета на местно равнище.

Настоящата криза обаче води със себе си и значителни промени в структурата на европейското финансиране.

Изглежда много вероятно в близко бъдеще да има достъп до значително разширен ресурс по тази линия, но не е напълно ясно какви ще са условията за достъп до него, и с какви изисквания ще вървят, най-вече от гледна точка на върховенство на правото.

Също толкова неясно е доколко българските институции и бизнес са подготвени за „смяната на правилата“, но едно е сигурно – близкото бъдеще готви големи промени както в размера, така и в разпределението на европейските средства у нас.

* В процеса на събиране на данните взеха участие и стажантите на ИПИ Арно Пигелер и Цветомир Николов

[1] Тъй като е част от годишното изследване „Регионални профили: показатели за развитие“, този анализ взема предвид само сумите, изплатени към местните администрации, но не и централната.

[2] Длъжни сме да отбележим че този ръст, както и в повечето от областите се дължи и отчасти на свиването на населението.

[3] Проектите за пътища, изпълнявани в областите са добавени за пълнота към съответната им сума на европейските проекти, въпреки че де факто изпълнителят е Агенция „Пътна инфраструктура“.

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ България влезе в ERM II и банковия съюз

Освен страната ни в двете структури е приета и Хърватия

България бе приета за член на валутно-курсовия механизъм ERM II и банковия съюз като част от подготовката на страната да влезе в еврозоната. Заедно с България в двете структури бе приета и Хърватия.

ЕЦБ определи базов курс за конвертирането на българския лев в евро от 1,95583 лв. за евро. За хърватската куна обменният курс е 7,53450

Решението относно тясното сътрудничество на Европейската централна банка (ЕЦБ) и Българска народна банка (БНБ) ще влезе в сила 14 дни след публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз. От 1 октомври 2020 г. ЕЦБ ще отговаря за прекия надзор над значимите кредитни институции в Република България и за общите процедури за всички поднадзорни лица, както и за наблюдението над по-малко значимите кредитни институции. Междувременно ЕЦБ ще извърши оценка, с която ще определи кои банки изпълняват критериите за класифициране като значими институции. Банковият надзор в ЕЦБ и Българската народна банка предприемат подготвителни действия, за да осигурят безпрепятствен преход към новия надзорен режим.

„Много се радваме да посрещнем България в единния надзорен механизъм и в семейството на банковия надзор в ЕЦБ,“ заяви Андреа Енрия, председател на Надзорния съвет на ЕЦБ. „Това бележи важен етап в историята на банковия съюз, тъй като обхватът му се разширява отвъд държавите членки на еврозоната.“

Българската народна банка ще има свой представител в Надзорния съвет на ЕЦБ, със същите права и задължения като всички останали членове, включително право на глас.

Споразумението за участие на българския лев в ERM II е допълнително придружено от твърд ангажимент на българските власти да следват стабилни икономически политики с цел запазване на икономическата и финансова стабилност и постигане на висока степен на устойчива икономическа конвергенция. Българските власти поеха ангажимент да прилагат конкретни политически мерки по отношение на небанковия финансов сектор, държавните предприятия, несъстоятелността и борбата с изпирането на пари. България ще продължи да прилага мащабни реформи в съдебната система и в борбата с корупцията и организираната престъпност в България, предвид тяхното значение за стабилността и целостта на финансовата система.

Властите, заедно с отговорните органи на Европейския съюз, ще следят отблизо развитието на макроикономическата политика и прилагането на тези политически мерки.

Задължителните точки на интервенция във валутния механизъм ще бъдат обявени от ЕЦБ и Българската народна банка преди отварянето на валутните пазари на 13 юли.

"Вече няма да могат да се фалират банки, няма да могат да се теглят пари в кеш, без да "светнат" и в Европа. Ще пандат лихвите по кредитите, ще се увеличи кредитният рейтинг", коментира в рамките на брифинг министър-председателят Бойко Борисов по повод на ползите за България след присъединяването към чакалнята на еврозоната.

Последната страна, която се присъедини към еврозоната, беше Литва преди пет години. Другите четири източноевропейски страни в еврозоната са Естония, Латвия, Словакия и Словения.

Как се стигна дотук?

Във връзка с искането за присъединяване на Република България към Валутно-курсовия механизъм II (ERM II) и Банковия съюз на Европейския съюз чрез установяване на тясно сътрудничество между Европейската централна банка (ЕЦБ) и Българската народна банка (БНБ) през 2019 г. ЕЦБ извърши цялостна оценка на шест български банки.

Резултатите от оценката бяха публично оповестени на 26 юли 2019 г. Прегледът на качеството на активите бе допълнен от стрес тест, който показва как биха се променили капиталовите позиции на банките при хипотетичен базов и утежнен сценарий през следващите три години (2019–2021). За стрес теста бе приложена същата методология като в стрес теста на Европейския банков орган през 2018 година.

Четири от шестте банки, които бяха обект на цялостната оценка преминаха успешно и през негативния сценарий на стрес теста. Към 31 март 2020 г. „Инвестбанк“ АД успя да запълни идентифицирания недостиг при негативния сценарий на стрес теста. Към края на 2019 г. „Първа инвестиционна банка“ АД също успя да изгради допълнителни капиталови буфери. На 2 юли инвеститорите заплатиха акциите по новата емисия ценни книжа. Новите акционери на банката са Българска банка за развитие (ББР) с 18.35% и Valea Foundation със 7.87%.

✓ Борисов: Влизането на България в ERM II и банковия съюз е акт за десетилетия напред

Този акт трябва да ни обединява, каза управителят на БНБ Димитър Радев

"Българският лев е включен във валутно-курсовия механизъм ERM II. Благодаря на президента на Европейската централна банка Кристин Лагард, на вицепрецидента на Европейската комисия Валдис Домбровскис. Това е акт за десетилетия напред", заяви премиерът Бойко Борисов в рамките на извънреден брифинг, след като стана ясно, че България е приета за член на валутно-курсовия механизъм ERM II и банковия съюз като част от подготовката на страната да влезе в еврозоната. "Българската банкова система и финанси са при "белите държави", изтъкна министър-председателят.

Борисов благодари на всички свои колеги, с които са работили в "тази враждебна среда". Той изрази възмущението си, че на тази дата е трябвало да са заедно с президента Румен Радев. Предложението му към опозицията е да работят заедно денонощно, за да се справят с кризата. "Ние знаехме посоката, вече сме там. Политическата класа трябва да има отговорности", посочи премиерът.

"Българският лев е част от европейския валутен механизъм. Това е исторически акт, който ще има голямо значение за бъдещето на България и трябва да ни обединява. Той дава на страната ни финансовата тежест във финансовата сфера, а по-късно и в другите сфери. Следващата стъпка е присъединяването към еврото", каза управителят на БНБ Димитър Радев. По думите му интеграцията на страната ни в еврозоната свързва икономиките на участващите държави членки и дава икономически предимства.

"Ние свързваме кръвоносната система на нашата икономика с едно от най-силните икономически формирования в света", добави още той.

Финансовият министър Владислав Горанов коментира влизането ни в чакалнята на еврозоната с предложението да се поздравим без излишен патос и призив да оценим решението на европейските партньори за установяване на тясно сътрудничество по отношение на банковия съюз и присъединяването на лева към валутно-курсовия механизъм.

"Имаме шанс в следващите десетилетия да постигнем икономическо развитие за българските граждани такова, което заслужават", каза Горанов.

ЕЦБ определи базов курс за конвертирането на българския лев в евро от 1,95583 лв. за евро. За хърватската куна обменният курс е 7,53450. Решението относно тясното сътрудничество на Европейската централна банка (ЕЦБ) и Българска народна банка (БНБ) ще влезе в сила 14 дни след публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз.

От 1 октомври 2020 г. ЕЦБ ще отговаря за прекия надзор над значимите кредитни институции в Република България и за общите процедури за всички поднадзорни лица, както и за наблюдението над по-малко значимите кредитни институции. Междувременно ЕЦБ ще извърши оценка, с която ще определи кои банки изпълняват критериите за класифициране като значими институции.

✓ За България и Хърватия влизането в еврозоната е по-добрата алтернатива

Двете държави в петък влезоха в ERM II и банковия съюз

Въпреки всичките си недостатъци привлекателността на еврозоната е факт, пише Bloomberg в свой анализ. Хърватия и България станаха най-новите държави, които се приближава по-близо до блока, когато в петък получиха зелена светлина за влизане в т. нар. „чакалня“ за присъединяване към единната валута. Те ще бъдат съответно 20-я и 21-я член. Румъния, друга бивша комунистическа държава, се надява да стане 22-ия член.

По-малко от четвърт век откакто е създадена, еврозоната е многократно потискана от финансови кризи, които лесно биха могли да подкопаят целия проект.

И все пак тези събития също стимулират правителствата да позволят на Европейската централна банка да засили своите правомощия в усилията си да поддържа блока заедно. Това се оказва достатъчно силен аргумент, за да продължи общата валута да бъде привлекателна, макар че Дания реши да запази собствената си валута, а други също не са я приели.

„Това е огромен вот на доверие за ЕС и еврото. Ако повече държави искат да се присъединят, то това само увеличава доверието“, коментира Жил Моек, главен икономист в AXA SA. Според него е ясно, че има допълнителна работа за централната банка, но разширяването на еврозоната повишава доверието в нея, както и в общата валута като цяло.

Хърватия и България ще прекарат поне две години в „чакалнята“ на еврозоната преди да могат да станат пълноправни членове. Когато го направят, те ще получат пълен достъп до огромния финансов гръб на ЕЦБ, които многократно е изигравал важна роля в овладяване на кризите в региона. След като пандемията от коронавирус удари Европа, централната банка обяви изключително гъвкава програма за изкупуване на облигации и поддържа ниски разходите по държавните заеми за подложените на стрес икономики.

Двете държави ще приемат втората по големина резервна валута в сфера, заменяйки хърватската куна и българския лев. Близко 80% от спестяванията в Хърватия са в евро, а на събитие миналата година за отбелязване на 25-годишнината на куната, управителят на централната банка Борис Вуйичич заяви, че се надява тя никога да не достигне 30-ата си година.

България и Хърватия избират да следват пътя на другите източноевропейски държави, пише още Bloomberg.

Словения беше първа, като тя се присъедини към еврозоната през 2007 г. Словакия се сблъска с валутната нестабилност преди да влезе през 2009 г. Прибалтийските републики Естония, Латвия и Литва след големи икономически сринове по време на световната финансова криза се присъединиха в периода от 2011 до 2015 г.

Хърватия и България са две от най-бедните членки на ЕС и двете разчитат до голяма степен на чуждестранния туризъм, който беше „смазан“ от пандемията. Те вече се обърнаха към ЕЦБ за създаване на суап линии за достъп до евро.

Полша обаче, най-голямата икономика на ЕС извън блока, казва, че няма и да си помисли да се раздели със златата, докато полският жизнен стандарт не се изравни с този в Западна Европа. Унгарската централна банка пък иска завишаване на критериите за членство, включително по-висока производителност, по-зряла финансова система и тясно приверждане в съответствие на икономическите цикли.

Докладът на ЕЦБ, публикуван миналия месец, показва, че България и Хърватия имат още много работа, преди да се присъединят към еврото, особено по отношение на инфлацията и здравето на публичните финанси. Изказаха се и опасения дали България се е справила адекватно с корупцията и прането на пари, отбелязва Bloomberg.

„Тази криза ни показва, че тези, които са в еврозоната и нейната чакалня, ще имат достъп до милиарди евро за възстановяване“, каза българският премиер Бойко Борисов.

Така за България и Хърватия влизането в еврозоната се оказва по-добрата алтернатива.

✓ Българското население намалява най-бързо в ЕС

Към 1 януари 2020г. то е под 7 млн. души

Населението на България се топи най-бързо сред страните членки на ЕС и към 1 януари тази година вече е под 7 млн. души (6 951 500), сочат данни на европейската статистическа служба Евростат.

Това е спад със 7 промила спрямо началото на 2019 г., показват данните. България е и страната с най-висока смъртност в ЕС с 15,5 промила и е на първо място сред страните членки по най-голяма негативна естествена промяна през 2019 г., т.е. повече починали, отколкото новородени, с -6,7 промила, пише [Investor.bg](https://www.investor.bg).

На 1 януари 2020 г. населението на ЕС с 27 страни членки е 447,7 млн., което е спад с 12,8% спрямо 513,5 млн. в 28-те страни членки към 1 януари миналата година, сочат данните на Евростат, публикувани по повод утрешния Световен ден на населението.

Спадът се дължи предимно на оттеглянето на Великобритания на 1 февруари 2020 г., което е довело до свиване на населението на съюза с 13%. Общата промяна на населението на 27-те страни членки е положителна с 0,9 млн. жители повече през 2019 г. благодарение на нетната миграция.

Естествената промяна на населението на ЕС е негативна от 2012 г. с повече починали, отколкото родени – 4,7 млн. смъртни случая и 4,2 млн. новородени през 2019 г.

✓ **Защо Световната търговска организация е в безизходица?**

СТО се нуждае от ново ръководство, а непланираната му смяна предвижда цяла поредица от важни реформи

Еврокомисарият Фил Хоган е амбициозен политик и наскоро поиска да информира своя шеф за намерението си да се кандидатира за нов генерален директор на Световната търговска организация (СТО). Но председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен му отдели десет минути, и то в рамките на видеовръзка.

Хоган се почувства пренебрегнат, не само лично, но и политически. В крайна сметка става въпрос за стратегически важен за Европа въпрос, а именно за избор на ръководител на СТО. Генералният директор на организацията Роберто Азеведо събщи, че напуска поста си от 31 август. Това би било възможността за ЕС да вдъхне нов живот на международния търговски ред, пишат Берт Лозе, Зилке Ветах и Юилан Хайслер за WirtschaftsWoche.

Но на 8 юли срокът за номинация на кандидатите изтича, като сред тях вероятно няма да има европейци. Досега ЕС не успя да постигне съгласие относно принципа на излъчването на общ кандидат в надпреварата. Освен това в последната дискуссия на търговските експерти на ЕС в края на юни темата „СТО“ не беше на дневен ред.

Франция очевидно подкрепя Нгози Оконджо-Ивеала, бивш финансов министър на Нигерия. На пръв поглед става въпрос за равнопоставено третиране на Африка, която никога не е била ръководител на СТО. Според Брюксел обаче интересите на френската петролна компания Total в Нигерия също биха могли да са възможна причина.

СТО е в задънена улица, уточняват авторите. Статутът ѝ предвижда първоначално кандидатите да тръгнат на тримесечна обиколка по повод кампанията. След това държавите членки имат два месеца за вземане на решения. Ако това не се случи в по-кратък срок, вариантите за пътуване на кандидатите са много ограничени предвид развитието около коронавируса – в този ред на мисли стои рискът СТО да остане без директор до декември.

Организацията празнува своя 25-и рожден ден тази година, но там едва ли на някого му е до парти, отбелязват анализаторите.

„СТО е в най-лошата криза в своята досегашна история“, казва Габриел Фелбермайер, президент на Института за световна икономика в Кил. Според него тя се нуждае от „нов бизнес модел, нова структура и повече гъвкавост“.

Според базата данни на Global Trade Alert, която следи протекционизма в световен мащаб, той се увеличава още повече на фона на пандемията. Още преди нея американският президент Доналд Тръмп подкопава многостранната система за търговия чрез своите мита. Арбитражът на СТО бе частично парализиран от САЩ, тъй като американците продължават да възпрепятстват назначаването на съдии в апелативния орган.

Предимствата на свободната търговия са очевидни, посочват журналистите. Неотдавнашно проучване на фондация Bertelsmann оценява икономическия растеж, който СТО генерира за своите 164 държави членки, на 855 милиарда долара годишно. Най-големите печалби от приходите се постигат от най-големия критик на организацията: САЩ (87 милиарда долара). Китайците (86 милиарда долара) са след тях, следвани от Германия на трето място (66 милиарда долара). От друга страна, според проучването, членовете извън СТО губят почти 1% от добавената си стойност заради отказа си да участват в нея.

Независимо от това, либерализацията на световната търговия на практика "замря". Основен проблем на СТО е нейната хетерогенност, убедени са авторите на анализа. Тя обединява богати и бедни държави, демокрации и автокрации, страни с висока степен на свобода и такива със силно държавно влияние. СТО няма геостратегическо съперничество в организационната си структура от 1995 г., което напълно противоречи на реалността днес. Ето защо икономисти смятат, че „СТО на две скорости“ е единственото спасение. "Темпът на реформи не трябва да бъде продиктуван от последните в редицата. Отделни групи държави трябва да поведат пътя към либерализацията", казва Фелбермайер.

Водят се и дискусии за подобряване уменията на висшето ръководство на СТО, което досега упражняваше модераторска функция.

Третата реформа, от която организацията се нуждае, е свързана с повече ефективност. "Трябва да има повече приемственост в дейността ни", казва вицепрезидентът на СТО Карл Браунър.

Президентските избори в САЩ през ноември могат да посочат пътя за бъдещето на СТО. Още четири години присъствие на Доналд Тръмп в Белия дом биха довели до срив за международния търговски ред. Тръмп заплашва да напусне СТО от три години. Причините са различни.

Раздяла с най-голямата икономика в света би било катастрофа за СТО. В тази ситуация Джо Байдън може да е печеливш. В статия за списание „Външна политика“ наскоро той потвърди подкрепата си за премахване на търговските бариери и призова САЩ да се активизират в оформянето на глобалните търговски правила.

Той със сигурност ще спечели новия генерален секретар на СТО на своя страна. Но това няма да е Фил Хоган. Ирландецът оттегли кандидатурата си преди няколко дни.

[БНТ](#)

✓ **Петър Чобанов: Трябва максимално бързо да се присъединим към еврозоната, за да намалим рисковете**

Петър Чобанов е бивш финансов министър, преподавател в Университета за национално и световно стопанство и член на икономическият съвет към министъра на икономиката.

- Какви ще са последствията за хората и има ли такива за хората от влизането ни в чакалнята на Еврозоната и Банковия съюз?

- Това е една цел, която се преследва от управляващите от 2009 г., която те успяха да изпълнят най-вече поради голямото настояване и усилия на финансовия министър и управителя на централната банка. Директните последици - положителни такива могат да бъдат повишаване на кредитния рейтинг, което се споделя от рейтингови агенции, но все пак трябва да се съобразим, че икономическата ситуация е тежка в момента и ще се усложнява допълнително.

По линия на банковия съюз - там като че ли се сдобихме с нови началници и ще видим какви ще са директните последици като рискът там е банките майки от еврозоната да изтеглят капиталите си от дъщерните си дружества тук в България, тоест да изтекат средства в размер на 5-6 млрд. Надяваме се, че това няма да се случи и правителството и централната банка ще могат да управляват този риск. Иначе това, което оттук нататък ни чака е да се съобразим, че правим следваща крачка към присъединяване към една зона, която е нестабилна.

Самият еврокомисар Джентилони наскоро отбеляза в интервю, че е заплашена от разпадане ако не се вземат сериозни мерки. Ние трябва по-активно да участваме в тази дискусия от позицията на фискално дисциплинирани, от позицията на страна, която в последните години все пак е поддържала добра бюджетна дисциплина и да настояваме да се намери решение на проблема с високозадължнялите страни от Еврозоната, така че като се присъединим наистина да влезем в зона, която ще спомогне за по-доброто ни развитие.

Ние поемаме риска да се опитваме да се присъединим с много слабо ниво на реална конвергенция, ние сме най-бедната страна в Европейския съюз и затова е необходимо да направим структурни реформи, които да подобрят условията за бизнес, които да доведат до увеличаване на производителността и оттам да се увеличат и доходите и да се присъединим повече към европейските нива.

- Няма срок, в който може да престоиш в чакалнята на еврозоната, колко дълго може да се счита за реалистично?

- Зависи от нас. Колкото по-бързо влезем в еврозоната, в тази ситуация, толкова по-добре, тъй като престоят в чакалнята носи и някои валутни рискове макар, че те не са ясно изразени. Имаме категорично решение да поддържаме режима на валутен съвет, на паричен съвет при сегашното ниво на фиксиран курс, но все пак самото устройство на механизма е такова, че не трябва да го пренебрегваме.

Затова трябва да се стремим правителството да има такава стратегия, която да позволи максимално бързо да се присъединим към еврозоната. Знаем, че минималният срок е две години и на третата можем да станем участници. Надяваме се правителството да се придържа към такава стратегия, наистина така да направи необходимите реформи, така че това да се случи.

- Едно от неформалните условия за приемането ни в еврозоната е нашите заплати да са поне 70% от европейските, това може ли да се случи за две-три години?

- Категорично не може да се случи. Явно това неформално условие беше пренебрегнато, както от наша страна, така и от страна на европейските партньори, но в момента самата еврозона има нужда от силен сигнал, че независимо от кризата, в която се намира, все още има страни, които искат да се присъединят към нея.

Това са България и Хърватия, в момента всички останали извън еврозоната не искат и заради това може би надделя политическото решение - ние да бъдем поканени точно в този труден момент, който е труден не само за нас, но и за нашите европейски партньори.

✓ Валдис Домбровскис пред БНТ: България трябва да изпълни критериите за приемане на еврото

Часове след като заместник-председателят на Европейската комисия Валдис Домбровскис поздрави във видеобращение България и Хърватия за влизането им в чакалнята на еврозоната, той даде и специално интервю за кореспондента ни в Брюксел Десислава Апостолова.

- Господин Домбровскис, как ще се отрази на България и ще се промени ли живота на българите след като станат част от чакалнята на еврозоната?

"Самото приемане в ERM II не представлява голяма промяна, защото това решение по същество е свързано с фиксирането на българския лев към еврото. Но де факто в случая с България левът вече беше фиксиран към еврото. Но това, което е важно в случая е, че ERM II се приема като чакалня за присъединяването към еврозоната. Така че сега България има реални перспективи до няколко години да приеме еврото. А това ще донесе съществени ползи за българската икономика по отношение на по-ниски лихви, по-ниски обменни разходи, по-добра интеграция в единния европейски пазар. Така че глобално това означава положително икономическо развитие за страната. Освен това, другият аспект на вчерашното решение е свързан с това, че България се присъединява и към банковия съюз. Това означава, че големите банки в страната ще се наблюдават директно от Централната Европейска банка, което бих казал, че дава съществена гаранция за стабилността на банковата система и на финансова стабилност като цяло".

- Какво следва от тук нататък, кога реално България може да стане част от еврозоната?

"Това, което е важно сега е, че докато е в ERM II България трябва да изпълни критериите от Маастрихт, свързани с бюджетния дефицит и дълга. По отношение на фискалните критерии страната вече е постигнала напредък, но трябва да бъдат изпълнени критериите, свързани с инфлацията и в дългосрочен план критериите, свързани с лихвите. България трябва да покрие и законодателните критерии и по-специално независимостта на централната банка трябва да е напълно в синхрон с изискванията на еврозоната. Във всеки случа страната трябва да бъде поне две години в чакалнята на еврозоната, преди да започне оценката на изпълнението на маастрихтските критерии".

- Приемането на една държава в чакалнята на еврозоната гаранция ли е за присъединяването към еврозоната?

"Бих казал "Да" за тези страни, които са решили да въведат еврото. Но във всички случаи страните трябва да покрият критериите. За страни като Кипър и Малта това отне три години - от приемането в чакалнята до присъединяването към еврозоната. Но на Литва например й отне десет години. Така че примерите са различни, но това, което е важно за България е да изпълни маастрихтските критерии".

- *Казахте, че освен за самите две държави - България и Хърватия приемането им в чакалнята е важно и за самата еврозона. Каква може да бъде ползата на еврозоната от държави като България и Хърватия?*

"Еврото беше създадено с цел да стане единна валута в целия ЕС. Така че всяко разширяване на еврозоната е приближаване до тази цел и превръщане на еврото в още по-голяма валута. Казах вече, че за България и Хърватия това означава по-добро интегриране в единния пазар, но самият единен пазар също печели от това и помага за увеличаване на международната роля на еврото. В този смисъл еврозоната става по-силна".

- *Трудно ли беше взето решението за България от страна на Европейската комисия?*

"Това е преди всичко решение на страните, които участват в обменния механизъм и на Европейската централна банка. Ролята на Европейската комисия е прави оценка на ангажиментите, които страна е поела. Ние работихме в тясно сътрудничество с българското правителство и както виждате резултатите са положителни".

- *България в момента се намира в трудна политическа ситуация - улични протести и институционално напрежение между правителството и президента. Вашето послание към българските политици?*

"Да виждам, че напоследък има политическо напрежение в България, но в същото време знаем, че страната е изправена пред много реални проблеми и предизвикателства по отношение на икономическото развитие. От тази гледна точка усилията трябва да се концентрират именно върху предизвикателствата, пред които страна е изправена".

✓ Британски туристи отменят резервации по Черноморието

Британските туристи масово отменят резервациите си по Черноморието ни. Страната ни остана в британския списък със задължителна карантина след завръщане. Задължителна карантина има и за гражданите на Великобритания и Северна Ирландия при влизането им в България.

Компанията на Тихомир Стратиев работи с английския пазар от 17 години. 20 % от туристите, които са посрещали през летния сезон, са британци.

"Тази година се отказаха всички резервации, които са от Англия. Туризмът най-много пострада, най-много от всички отрасли. Започва раздвижване тук от няколко дни, немският пазар започна да лети, румънците идват на северното Черноморие. Но много други пазари отпаднаха като Израел, Великобритания, Арабски пазар", обясни Тихомир Стратиев, собственик на верига хотели.

И хотелиерите в "Слънчев бряг" са притеснени. Повечето от тях разчитат предимно на туристи от Великобритания. Заради отменени резервации голяма част от хотелската база в курорта остана затворена.

"Ние работим с 50% намалена бройка спрямо тази от миналата година", разкри Десислава Кадийска, управител на хотел.

"Аз също имам англичани, на които разчитах и чаках. А и не само те - по същия начин са от Словакия, от Прибалтийските републики. Всичко това в един момент падна. Англия отвори пазарите си за други страни, които са по-заразени от нас", заяви Веселин Налбантов, собственик на хотел.

Въпреки всичко в бранша се надяват на добър сезон поне от три месеца. В момента разчитат на германски, румънски и полски туристи. Взети са и всички необходими мерки, за да могат гостите да имат една спокойна и безопасна морска ваканция.

✓ Проф. Анастас Герджиков: Шест български университета са участници в класирани консорциуми

Надявам се, че този кризисен период с дистанционно обучение заради коронавируса ще отминне, той създаде трудности, но имаше и добри страни - мобилизира ни да използваме всички ресурси, които през последните години сме натрупали в областта на онлайн обучението и дори кризата да отминне тези ресурси можем да използваме при присъствено редовно обучение, каза в студиото на "Панорама" проф. Анастас Герджиков, ректор на Софийския университет "Св. Климент Охридски".

Проф. Герджиков беше избран за председател на Съвета на ректорите. Като успех отбеляза приемането от мнозина ректори на реформа, която е полезна за развитието на цялата система и във вреда на собствените им висши учебни заведения в името на това обществото да получава качествено образование. Като пример даде подкрепата на реформата на МОН за преминаване от брой студенти към качество, т.е. да се финансира повече качеството. И е навредило на много университети, но ректорите са подкрепили реформата, според която броят на местата за студенти да се намалят от 70 000 на 38 000 за 5 години, което е почти двойно и удря почти всички университети.

При дистанционното обучение, при направени много анкети, преподавателите много съвестно са го осъществили, повечето часове са били взети, повечето от тях са използвали почти всички възможни средства - виртуална класна стая, не просто качени лекции и студентите са общо взето доволни.

"Разбира се, не винаги така - около 25% казват, че не са доволни, че не всички лекции са взети, че тези, които са взети, са били по неподходящ начин, че преподавателите са искали твърд много", отбеляза проф. Герджиков.

Ректорът на Софийския университет коментира и класирането на нашите университети в Европейската университетска мрежа. Миналата година нито един български университет не се класира, защото имаше огромна конкуренция - няколкостотин много сериозни европейски университети. Сега са класирани 5 университета са пълноправни партньори в такива консорциуми, един е асоцииран партньор.

"Шест български университета са участници в класирани консорциуми, от 24 - б е една четвърт", подчерта ректорът на СУ. Ползата от това в този период е възможността да с вържем с европейски и световни университети, защото никога в света вече не може да работи сам, заяви проф. Герджиков.

✓ Само 33 общини успяват да рециклират над 50% отпадъци

По-голямата част от общините в България не се справят с изискването да рециклират над 50 процента от отпадъците си. От 265 общини само 33 са изпълнили изискването. Това става ясно от последните данни на Изпълнителната агенция по околна среда. Така България се отдалечава от критериите на Европейския съюз, според които до 2025 година всички страни-членки трябва да рециклират поне 55 процента от общинската смет.

Според данните на Изпълнителната агенция по околна среда, 45 от общо 265-те общини у нас имат нула процента рециклирани битови отпадъци. Едва 33 са общините, които са изпълнили изискването за рециклиране на над 50 процента от сметта си.

В Община Пловдив годишно се депонират 150 000 тона отпадъци. Градът се нарежда сред отличниците, тъй като 64 процента от общата смет през 2018 година е рециклирана.

Гергана Василева - главен експерт дирекция „Екология и управление на отпадъците“- община Пловдив: Смесените битови отпадъци постъпват на две места, на регионално депо за неопасни отпадъци в село Цалапица и на инсталациите в село Шишманци.

Заводът за преработка на битови отпадъци край Шишманци приема и преработва сметта на общините Марица, Раковски, Брезово и Пловдив. 30 процента от отпадъците, които не са годни за рециклиране, се депонират. Останалата част се разделя и приготвя за преработка, а от органичния отпадък се произвежда тор.

Стоян Гидиков - управител на завода за преработка на отпадъци: Сепарирането се извършва ръчно, отделя се част от органичния отпадък. Сепарираният материал, който е годен за рециклиране, се предава за последваща преработка на фирми, които имат разрешение за такава дейност.

Според данните на Изпълнителната агенция по околна среда преди две години русенската община Сливо поле е рециклирала 0% от отпадъците си. От местната администрация обявиха, че от 2 години имат договори с фирма за разделно събиране и с топлофикационно дружество за безвъзмездно сепариране на отпадъците.

Тодорка Дражева - главен експерт „Подготовка на проекти“, Община Сливо поле: Те го разделят и каквото остане вече негодно за повторна употреба или рециклиране, тогава го носят на депото.

Общините на територията на РИОСВ - Русе има сключени договори с фирми за разделно сметосъбиране, но от това се ползват по-малко от половината населени места.

Десислава Куцарова - гл. експерт „Отпадъци“, РИОСВ - Русе: Има един проблем с оползотворяващите организации, че в по-малките общини не им е икономически изгодно.

На местата, на които общините не рециклират достатъчно, депата се запълват по-бързо от планираното. Всички общини у нас плащат отчисления към местните екоинспекции за тон депониран отпадък. През 2020 година цената е 69 лева за тон, като след две години сумата ще достигне до 95 лева за тон депониран отпадък.

Мениджър

✓ Наемат 2309 безработни по регионалните програми за заетост

По регионалните програми за заетост ще се наемат на работа общо 2309 безработни. На пълно работно време ще работят 1762, на непълно 547. Това съобщи министърът на труда и социалната политика Деница Сачева по време на парламентарния контрол. В заетост ще се включат безработни младежи, хора над 50-годишна възраст, продължително безработни, както и други уязвими групи.

Със средствата от държавния бюджет ще се финансира месечно възнаграждение от 610 лева при пълен работен ден, 3.66 лв. почасово възнаграждение при непълен работен ден, допълнителни възнаграждения по трудовото законодателство и осигуровки за сметка на работодателя. Периодът на субсидиране на заетостта ще бъде 4 месеца.

Към настоящия момент в Министерството на труда и социалната политика се извършва преглед и утвърждаване на постъпилите програми, като от 3 август ще се наемат безработни за поддръжка на пътна мрежа, паркове, градини, детски и спортни площадки, събиране и извозване на отпадъци, поддръжане на паметници на културата, гробищни паркове и други. В хода на работата ще се спазват указанията на МЗ и на други институции за противоепидемичните мерки, уточни Сачева.

В началото на юни тази година социалното министерство започна процедура по разработване на регионалните програми за заетост. С цел засилена подкрепа от страна на държавата в условията на криза, предизвикана от разпространението на COVID-19, бяха увеличени средствата за регионални програми, като финансовият ресурс от държавния бюджет е 6 млн. и 344 хиляди лева, от които - 4 млн. и 758 хиляди лева, планирани по Националния план за действие по заетостта за 2020 година, и още 1 млн. 586 хиляди лева чрез преразпределение на неусвоени средства по програми и насърчителни мерки. Размерът на средствата за финансиране на програмата за всяка област е определен по методика, която отчита безработните.

Председателите на всички 28 комисии по заетостта в областните съвети за развитие в страната са представили в МТСП за утвърждаване 28 регионални програми по една за всяка област. До 30 юни 2020 година е създадена организация за разработване на програмите, като всички регионални програми са одобрени от комисиите по заетостта.

✓ От понеделник фирми подават проекти за субсидирана заетост на хора с увреждания

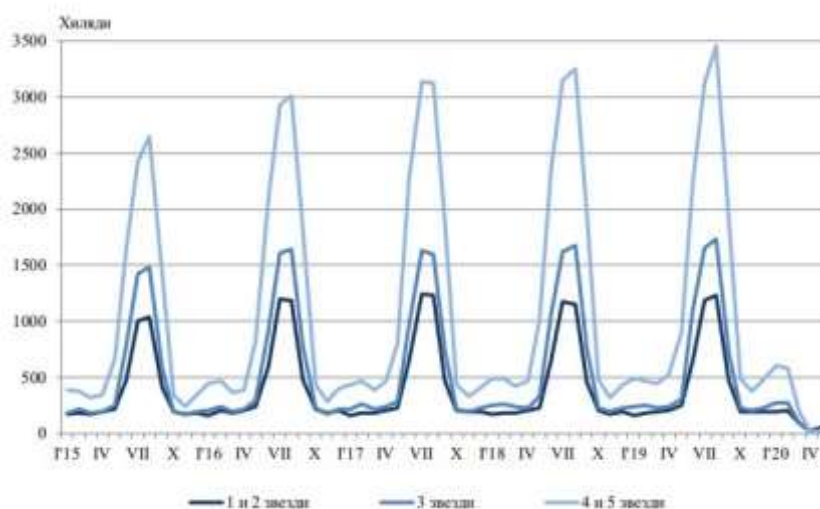
Агенцията за хората с увреждания започва да набира проекти по Националната програма за заетост на хората с увреждания от 13 юли, съобщават от Министерството на труда и социалната политика. Основната цел е програмата да насърчи и подпомогне работодателите при създаването на работни места за хора с трайни увреждания и повишаването на техните знания и умения.

Кандидатите могат да получат до 10 000 лв. субсидия за осигуряване на достъп за хора с увреждания до съществуващи или новоразкрити работни места. Същата сума е предвидена и за финансиране на проекти за приспособяване на съществуващи работни места за хора с увреждания и за оборудване на нови, съответстващи на характера на тяхното заболяване. За квалификация и преквалификация, съответно обучение за професионално и служебно развитие за лица с трайни увреждания в трудоспособна възраст субсидията е до 1000 лв. на лице с трайно увреждане. Конкурсната документация може да се намери на интернет страницата на Агенцията за хората с увреждания. Крайният срок за подаване на проекти е 17.30 ч. на 17 август.

✓ Жесток срив в оборота на хотелите през май отчита НСИ

През май 2020 г. по време на извънредното положение и последвалата извънредна епидемична обстановка в страната са функционирали 1 103 обекта с над 10 легла - хотели, мотели, къмпинги, хижи и други места за краткосрочно настаняване, информира Националният статистически институт. Броят на стаите в тях е 30.5 хил., а на леглата - 61.1 хиляди. В сравнение с май 2019 г. общият брой на местата за настаняване, функционирали през периода, намалява с 52.6%, а броят на леглата в тях - със 74.1%.

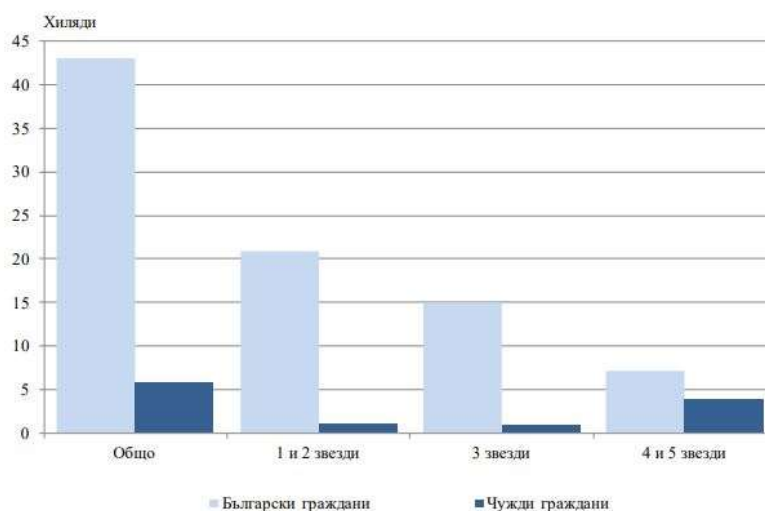
Фиг. 1. Реализирани нощувки по категории на местата за настаняване и месеци

Общият брой на нощувките във всички места за настаняване, регистрирани през май 2020 г., е 116.1 хил., или с 92.0% по-малко в сравнение със същия месец на предходната година, като най-голям спад на нощувките (с 97.5%) се наблюдава в местата за настаняване с 4 и 5 звезди.

През май 2020 г. в хотелите с 1 и 2 звезди са реализирани 41.1% от общия брой нощувки на чужди граждани и 54.4% - на българи. В местата за настаняване с 4 и 5 звезди са осъществени 34.9% от нощувките на чужди граждани и 15.4% - на българи, докато в останалите места за настаняване (с 3 звезди) те са съответно 24.0 и 30.2%.

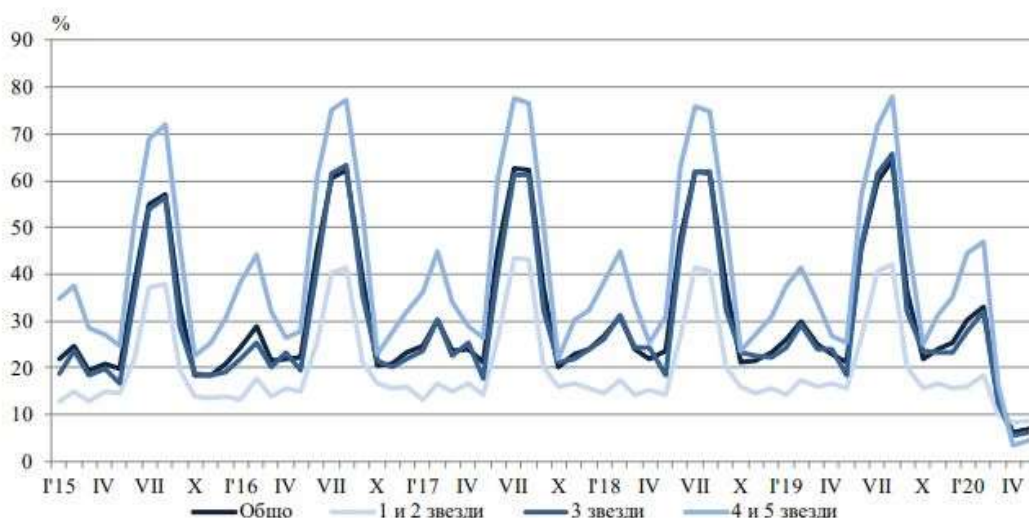
Фиг. 2. Пренощували лица по категории на местата за настаняване през май 2020 година

Броят на пренощувалите лица в местата за настаняване през май 2020 г. намалява с 91.7% в сравнение със същия месец на 2019 г. и достига 48.9 хиляди. Регистриран е срив както при чуждите граждани - с 97.9%, така и при българските - с 86.1%.

Българските граждани, нощували в местата за настаняване през май 2020 г., са 43.1 хил. и са реализирали средно по 2.1 нощувки. Чуждите граждани са 5.8 хил. и са реализирали средно по 4.1 нощувки, като 67.3% от тях са нощували в хотели с 4 и 5 звезди.

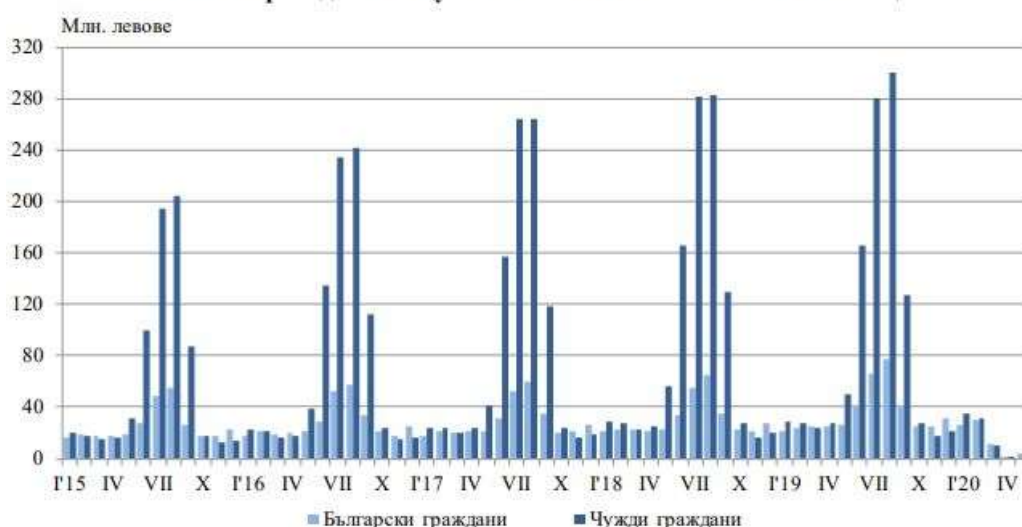
Фиг. 3. Заетост на леглата по категории на местата за настаняване и месеци

Общата заетост на леглата в местата за настаняване през май 2020 г. е 6.8%, като намалява с 14.5 процентни пункта в сравнение с май 2019 година. Най-висока е заетостта на леглата в местата за настаняване с 1 и 2 звезди - 8.7%, следват местата за настаняване с 3 звезди - 6.3%, и хотелите с 4 и 5 звезди - 4.6%.

Приходите от нощувки през май 2020 г. достигат 5.4 млн. лв., или с 92.9% по-малко в сравнение с май 2019 година. Регистриран е срив на приходите както от чужди граждани - с 96.6%, така и от български граждани - с 85.8%.

Фиг. 4. Приходи от нощувки в местата за настаняване по месеци

✓ Орбан поздравя Борисов за приемането ни в чакалнята на еврозоната

Министър-председателят Бойко Борисов проведе телефонен разговор с унгарския премиер Виктор Орбан по повод присъединяването на България към Валутния механизъм II. Това съобщиха от пресслужбата на МС.

В рамките на разговора, проведен по инициатива на премиера на Унгария, Орбан поздравя Борисов за приемането ни в чакалнята на еврозоната и изрази подкрепата си за работата на българския премиер и на правителството в тази посока. „Европа оценява усилията на България и лично твоите усилия да поставиш страната си в нова посока“, обърна се унгарският премиер Виктор Орбан към министър-председателя Бойко Борисов.

Премиерът Борисов благодари на Виктор Орбан и още веднъж изрази своята признателност за доверието, което европейските лидери са показали към България с приемането ѝ в чакалнята на еврозоната. Министър-председателят посочи разумната фискална политика на българското правителство и стремежа на страната ни да допринесе за благополучието на Европа, включително и в настоящата тежка ситуация, породена от пандемията от COVID-19.

Борисов беше категоричен, че повече от всякога Европейският съюз трябва да действа единно, за да бъдат преодолен икономическите последици от пандемията, засегнала целия свят.

✓ ЕЦБ започва тясно сътрудничество с БНБ, поема от 1 октомври пряк надзор над значими кредитни институции

Управителният съвет на Европейската централна банка (ЕЦБ) прие решение за установяване на тясно сътрудничество с Българската народна банка, след като бяха изпълнени необходимите надзорни и законодателни предпоставки, съобщиха от ЕЦБ след оповестяването на решението за приемането на страната ни в чакалнята на еврото.

Успоредно с това днес бе обявено включването на българския лев във валутния механизъм II. Заедно тези две стъпки подготвят условията за бъдещото членство на България в Еврозоната, припомнят от ЕЦБ.

Решението относно тясното сътрудничество ще влезе в сила 14 дни след публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз. От 1 октомври 2020 г. ЕЦБ ще отговаря за прекия надзор над значимите кредитни институции в Република България и за общите процедури за всички поднадзорни лица, както и за наблюдението над по-малко значимите кредитни институции. Междувременно ЕЦБ ще извърши оценка, с която ще определи кои банки изпълняват критериите за класифициране като значими институции. Банковият надзор в ЕЦБ и Българската народна банка предприемат подготвителни действия, за да осигурят безпрепятствен преход към новия надзорен режим.

„Много се радваме да посрещнем България в единния надзорен механизъм и в семейството на банковия надзор в ЕЦБ,” заяви Андреа Енрия, председател на Надзорния съвет на ЕЦБ. „Това бележи важен етап в историята на банковия съюз, тъй като обхващат му се разширява отвъд държавите членки на Еврозоната.“

Българската народна банка ще има свой представител в Надзорния съвет на ЕЦБ, със същите права и задължения като всички останали членове, включително право на глас.

✓ От 15 юли влизаме в Гърция само с отрицателен PCR тест, преведен на английски

От сряда до 29 юли гръцките власти ще пропускат през ГКПП "Кулата-Промахон" само с отрицателен тест за COVID-19. Резултат за теста трябва да бъде преведен и на английски език, а от него до преминаването на границата не трябва да са минали повече от 72 часа.

Това гласи решение на гръцките власти, публикувано официално снощи.

Туристите ще трябва да притежават документ за отрицателен PCR тест, направен в сертифицирана държавна или частна лаборатория, в рамките на 72 часа преди пътуването. Преводът на английски език трябва задължително да включва трите имена на пътника и номера на паспорта или личната му карта.

Вчера посолството на Гърция в България информира, че във връзка с предстоящите промени на правилата за влизане през ГКПП „Кулата-Промахон“ задължителният за попълване електронен формуляр, генериращ QR код, няма да бъде наличен за пътуване до 14 юли 2020 г., вторник, 00:01 ч.

Пътуващите, които вече са издали своите формуляри, все още ще могат да преминат граничния пункт, но граждани без формуляр няма да бъдат допуснати да влязат и ще трябва да отложат пътуването си за 15 юли, съобщиха от МВнР.

✓ Хотелиерският сектор в Испания събуди интереса си към банковите кредити

Секторът на хотелиерството е един от най-засегнатите от коронавирусната криза, довел до затваряне на заведения за хранене и хотели по време на извънредното положение в Испания. 20% от над 300 000 заведения в страната са затворили вратите си за постоянно, а експерти в бранша прогнозира, че броят им ще продължи да расте.

Въздействието на кризата в сектора се отрази и върху търсенето на кредити. По последни данни на Банката на Испания, хотелиерският сектор е увеличил с повече от 8% полученото финансиране през първото тримесечие на годината. Кредитите, отпуснати за предприятия с такъв вид дейност, опериращи в страната, възлиза на 28,6 млрд. евро. За сравнение, за същия период през миналата година те са били в размер на 26,4 млрд. евро, информира eleconomista.es.

Други сектори, които също бяха силно засегнати от пандемията, повишиха нуждата си от финансиране, макар и по-леко. Така търговията приключи март с увеличение на кредитите от 2,2%. При компаниите в транспортния сектор нарастването е с 2,07%.

Спад в кредитите отбелязват фирмите в сектора на строителството и недвижимите имоти. По-конкретно, финансирането в строителството (което спря да функционира само за две седмици) спадна с 6,7%, а дейностите с недвижими имоти с още 6,3%, продължавайки тенденцията на спад след последната икономическа криза, в която тези два сектора успяха да натрупват над 47% банков кредит.

След финансовата криза, причинена от дисбалансите, които инвестициите в тези сектори оставиха в банковите баланси, строителството и недвижимите имоти в момента представляват 21,8% от банковите кредити, докато секторът на услугите е 55% от общия кредит за производствени дейности през декември 2019 г., се посочва в годишния доклад на Банката на Испания.

След изводите, получени от последната голяма рецесия, целта на правителствата и надзорните органи в тази криза е да смекчи ефектите върху икономиката чрез мерки като минимален жизнен доход, мораториуми върху ипотеките и потребителски кредити и преди всичко, финансиране за компании, малки и средни предприятия и самостоятелно заетите лица чрез гаранции на Официалния кредитен институт (ICO), вместо намаляване на кредити, както се случи предишния път. Целта е да се поддържат жизнеспособни компании, дори и с проблеми с ликвидността, за да се избегне унищожаването на производителната тъкан и увеличаване на безработицата. В страната обаче вече има 6,1 милиона безработни или хора, към които са приложени мерките за временно регулиране на заетостта.

✓ Франция разследва измами за милиони евро, свързани с помощи за безработица

Организираните престъпни групи са искали да измамат френските власти с милиони евро, предназначени за останалите без работа след карантината заради коронавируса работници, съобщиха френски прокурори, цитирани от Асошиейтед прес.

Франция разполага с изключително щедра схема за временна безработица, която субсидираше работните заплати докато ресторантите, училищата и търговските обекти в страната бяха затворени за два месеца или повече с цел да се възпре разпространението на коронавируса.

Престъпниците са се възползвали от схемата, като са присвоили повече от два милиона евро от държавата, които не са стигнали до работниците, заяви в изявление канцеларията на парижката прокуратура. Властите засега са успели да замразят други шест милиона евро планирани плащания и да възстановят 421 000 евро, които вече са похарчени за несъществуващи работници, съобщиха прокурорите.

Парижката прокуратура сега води общонационално разследване на окачествяваната от нея като "измама в големи размери" и пране на пари от организирани престъпни групи, като по-специално се разследва възможна международна връзка в измамата.

Прокурори в южния град Тулуза и в град Лимож в Централна Франция първоначално започнали да разследват необичайно големия брой еднакви заявления от компании за средства от фонда за временна безработица. Разследващите установили, че кандидатите са използвали регистрации на компании, които не са кандидатствали за държавни субсидии за заплати, и са пренасочвали средствата към стотици сметки във френски банки, вместо към работници.

Франция изразходва милиони евро по програмата за временна безработица, която позволи работниците да запазят работните си места и бизнесът да не загине по време на карантината. Икономиката започна да се възстановява с отварянето на търговските обекти във Франция, но туризмът е в упадък и много компании се борят за оцеляване, а страната все още е изправена пред най-тежката рецесия от десетилетия.

✓ **Рецесия заради COVID-19 заплашва да разруши Еврозоната, твърди еврокомисар**

Европейският паричен съюз е заплашен от рецесия, която се задава след пандемията от коронавирус, която засегна целия свят. Това заявява европейският комисар по икономиката в ЕК Паоло Джентилони в интервю, публикувано в събота в германския вестник Die Welt.

„Рецесията става все по-дълбока от очакваната, а разликите в икономическото развитие на страните от Еврозоната стават по-значителни, отколкото се очакваше през пролетта. Тук е и мястото страните да бъдат предупредени, че рецесия, причинена от пандемията, заплашва да разруши Еврозоната“, каза еврокомисарят.

Според Джентилони динамиката на новите случаи на коронавирус в САЩ също е тревожна.

„Съединените щати са наш основен търговски партньор, и поради тази причина това развитие на коронаситуацията там е тревожно“, каза той.

Председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лейен излезе с изявление, призовавайки страните от общността „да направят всичко възможно за постигане на споразумение за бюджета на срещата на върха на ЕС“ на 17-18 юли.

Джентилони изрази надежда, че с председателството на Германия в Съвета на ЕС, започнало на 1 юли, този проблем може да бъде решен.

„Времето не чака. Европа се нуждае от този план, и то бързо“, категоричен е еврокомисарят.

Според прогнозата спадът в общия БВП на страните от еврозоната през 2020 г. поради пандемията ще достигне 8,7%. Това е с един процент повече от очакваното през пролетта. Европейската комисия очаква през 2021 г. икономиката на еврозоната да се възстанови с 6,1%, което няма да е достатъчно за достигане на показателите отпреди кризата.

✓ **ЕК отчита положително развитие в правосъдието в повечето държави**

Положително развитие в областта на правосъдието наблюдава Европейската комисия от 2012 г. насам в повечето държави, за които по-рано се отбелязваше, че са изправени пред определени предизвикателства в тази сфера. Това гласи съобщение на ЕК от петък, в което се представят данните за състоянието на правосъдието в ЕС със сравнителен преглед на ефикасността, качеството и независимостта.

В почти всички тези държави продължителността на съдебните производства, разглеждани на първа инстанция, е намаляла или е останала непроменена. Почти всички държави са отчетли висок дял на приключените производства (над 97 на сто), което означава, че съдилищата са в състояние да се справят с новозаведените дела и постигнат напредък по висящите дела.

Еврокомисията оценява ефективността в някои области на правото на ЕС, избрани заради тяхното значение за единния пазар и бизнес средата. В това число влиза правото в областта на защитата на потребителите, в което приключването на делата в седем държави е отнело по-малко от три месеца; изпирането на пари, при което продължителността на първоинстанционните съдебни производства е от средно една година в половината държави от ЕС до две години в други страни, изправени пред предизвикателства с наказателното преследване на престъпления, свързани с изпирането на пари.

Усещането за независимост на съдебната власт е намаляло в сравнение с миналата година, сочи докладът на ЕК. Проучване на Евробарометър показва, че в две трети от държавите от ЕС този показател се е подобрил в сравнение с 2016 г., но от миналата година усещането на обществеността за независимостта на съдебната власт е намаляло в около две пети от всички европейски държави и в около половината от държавите, изправени пред предизвикателства.

Намесата или натискът от страна на правителството и политиките е най-често посочваната причина за усещането за липса на независимост на съдилищата и съдиите, следвана от натиска от икономически или други интереси.

Почти всички държави от ЕС предоставят онлайн достъп до известна информация за своята съдебна система и мнозинството от тях предоставят данни за хора с увредено зрение или слух, както и за хора, за които съответният език не е роден, отчитат експертите на ЕК.

Държавите започват да въвеждат схеми за съдебни решения в четим от машина формат, макар да има различия в постигнатия напредък. Решенията в този формат са по-лесни за използване от страните в производството и по-достъпни за широката общественост.

В по-малко от половината от държавите съществуват подходящи за деца сайтове с информация за съдебната система. Жените все още представляват по-малко от половината от съдиите във върховните съдилища на повечето държави в ЕС, се посочва в документа.

✓ Световният държавен дълг ще достигне исторически пик през 2020 година, изчисляват от МВФ

Световният държавен дълг ще нарасне тази година до безпрецедентно равнище в историята и ще бъде 101,5 процента от световния брутен вътрешен продукт или повече, отколкото в края на Втората световна война. Това подчертават в статия, публикувана в блог и цитирана от Франс прес високопоставени служители на Международния валутен фонд (МВФ).

Главният икономист на МВФ Гита Гопинат и директорът на отдела за държавни финанси Витор Гашпар смятат, че правителствата трябва да внимават да не съкратят прекалено рано разходите, за да подкрепят икономиките в риск и евентуално да застрашат възстановяването им. Тъй като траекторията на дълга би могла да продължи да се отклонява в неблагоприятен сценарий, преждевременно затягане на бюджетите създава още по-голям риск за възстановяването, с високи бъдещи бюджетни разходи, пишат те.

Икономистите подчертават, че е трудно да се намери баланс, тъй като правителствата трябва да стимулират устойчиво икономиката, поразена от здравната криза, без дългът им да стане неустойчив. Те приканват към бюджетни разходи, докато пандемията приключи, като същевременно отчитат несигурността за способността на страните да се върнат към устойчиви равнища на дълга.

Правителствата са похарчили близо 11 трилиона долара в помощ на домакинствата и компаниите, засегнати от икономическата парализа заради карантината, наложена в опит да се спре разпространението на коронавируса. В момента много правителства се възползват от разходи по заеми, които са на исторически минимум, и лихви, които се очаква да останат на тези нива дълго време, отбелязват високопоставените експерти от вашингтонската институция.

Фондът залага на стабилизиране на световния държавен дълг през 2021 година, с изключение на САЩ и Китай. В прогнозите обаче преобладава предпазливостта. Има разлика в равнищата на дълговете и финансовите възможности на отделните страни, коментират те.

Несигурността около икономическите прогнози продължава да е голяма. Лихвите биха могли също бързо да нараснат, най-вече в нововъзникващите икономики.

Според авторите от основно значение ще е връщането на пътя на устойчивия бюджетен баланс в страните, които са навлезли в тази криза с вече голям дълг и слаб растеж, визирайки най-вече развитите страни. Те приканват правителствата да следват надеждни бюджетни стратегии в средносрочен план. Те могат да се основават на оптимизиране на приходите най-вече чрез намаляване на данъчните измами и въвеждането на по-високо данъчно облагане на въглеродните емисии. Друг вариант е намаляването на разходите с премахване на субсидиите за изкопаеми горива, което ще доведе до "зелено" икономическо възстановяване.

✓ Ръст на борсите в Европа на фона на силните данни за индустриалното производство в Италия и Франция

Основните индекси на водещите фондови борси в Европа записаха повишения в ранната търговия в петък на фона на силните данни за индустриалното производство в Италия и Франция, предаде Ройтерс.

Общият европейски индекс STOXX 600 се повиши с 1,13 пункта, или 0,31%, до 364,77 пункта. Немският DAX отчете ръст от 34,81 пункта, или 0,28%, до 12 524,27 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 добави 21,95 пункта към стойността си, или 0,36%, достигайки ниво от 6 071,57 пункта.

Италианският бенчмарк [FTMIB](#) напредна със 100,89 пункта, или 0,52%, до 19 606,84 , след като Италия отчете ръст на индустриалното производство с 42,1% през май спрямо април. Този скок е почти два пъти по-голям от прогнозирания от анализаторите и рекорден в историята на страната.

Същевременно с това френският индекс CAC 40 се повиши с 11,51 пункта, или 0,23%, до 4 932,52 пункта, след като индустриалното производство във Франция, включващо промишленото и енергийното производство, както и строителството, нарасна през май с цели 19,6%

Въпреки тези резултати STOXX600 остава почти без промяна за седмицата, тъй като инвеститорите се опасяват от нови затваряния на бизнеси, особено в САЩ, където се отчитат нови рекордни нива на разпространение на коронавируса.

„Европа изглежда е на път да завърши седмицата с незадоволителен резултат, защото става все по-очевидно, че икономическото възстановяване най-вероятно няма да е от V-образно естество, като все повече компании обявяват съкращения на хиляди работни места“, коментира Майкъл Хюсън от CMC Markets.

Книжата на швейцарския търговец на туристически стоки Dufry поевтиняха с 7,22%, след като компанията обяви, че ще съкрати оперативните си разходи с 20% до 30% тази година.

Инвеститорите изчакват началото на сезона на корпоративните отчети за второто тримесечие, който ще започне следващата седмица, за да оценят щетите, нанесени от кризата с коронавируса, Анализаторите очакват 53,9-процентов спад на печалбите на компаниите от STOXX600.

Разнопосочна търговия на Уолстрийт

Основните индекси на Нюйоркската фондова борса записаха смесени резултати в четвъртък, като показателят на сините чипове Dow Jones изтри печалбите, натрупани през седмицата, на фона на нарастващите опасения относно пандемията и икономическите последици от нея, пише Си Ен Би Си.

Промишленият индекс Dow Jones се понижи с 361,19 пункта, или 1,39%, до 25 706,09 пункта. Широкообхватният индекс Standard & Poor's 500 отчете спад от 17,89 пункта, или 0,56%, до 3 152,05 пункта. Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq напредна с 55,25 пункта, или 0,53%, до 10 547,75 пункта, записвайки нов рекорден връх.

Върху представянето на Dow натежа поевтиняването на акциите на Walgreens Boots Alliance с 7,76%, след като най-голямата верига аптеки в САЩ отчете по-слаби от очакваното резултати за предходното тримесечие и прекрати програмата си за обратно изкупване на акциите. Същевременно с това цената на Boeing, друга от 30-те компании на Dow, поевтинява с 3,78%

Компании, които са най-зависими от повторното отваряне на икономиката, също отчетоха загуби. Акциите на авиопревозвачите United Airlines и American Airlines поевтинява съответно с 7,25%, и 6,76%, а тези на операторите на круизни кораби Carnival и Royal Caribbean паднаха с 4,83% и 5,89%.

Негативно на пазарите се отрази новината, че Флорида е отчела рекорден брой хоспитализирани пациенти с COVID-19. Щатът съобщи и за рекорден ръст на починалите от вируса. Дневният ръст на новозаразените в Калифорния също достигна рекордно ниво.

Борсите обаче се възстановиха леко, след като д-р Антъни Фаучи, директор на Националния институт за алергии и заразни болести, заяви, че ваксината срещу коронавируса на компанията Moderna вероятно ще влезе във 3-та фаза на клинични изпитания до края на месеца. Акциите на биотехнологичната компания поскъпнаха с 5,51%

Същевременно с това технологичните компании продължиха силното си представяне. Акциите на Amazon поскъпнаха с 3,29%, достигайки нов рекорден връх. Книжата на Alphabet, Microsoft и Apple поскъпнаха съответно с 1%, 0,36% и 0,70%. Тези резултати се дължат на опасенията, че нарастващият брой на новите случаи на коронавирус по света през последно време може да доведе до удължаване на ограничителните мерки срещу заразата и да принуди хората да си останат въщи за по-дълго време.

Азиатските борси се оцветиха в червено

Основните индекси на азиатските фондови пазари завършиха последната сесия за седмицата с понижения на фона на опасенията, че нарастващия брой на случаите на заразени с COVID-19 по света ще забави възстановяването на икономиката, пише Маркетоуч.

Водещият индекс на токийската фондова борса Nikkei 225 се понижи с 238,48 пункта, или 1,06%, до 22 290,81 пункта.

Бенчмакрът в континентален Китай Shanghai Composite записа спад от 67,27 пункта, или 1,95%, до 3 383,32 пункта, докато по-малкият Shenzhen Composite изтри 6,95 пункта от стойността си, или 0,31%, завършвайки сесията при ниво от 2 251 пункта. Индексът Hang Seng в Хонконг се понижи с 482,75 пункта, или 1,84%, до 25 727,41 пункта.

Южнокорейският показател Kospi отчете спад от 17,65 пункта, или 0,81%, до 2 159,25 пункта. В Австралия ASX 200 падна с 36,3 пункта, или 0,61%, до 5 919,2 пункта.

У нас

Повечето индекси на Българската фондова борса (БФБ) регистрираха понижения в ранната търговия. Основният индекс SOFIX отчете спад от 1,34 пункта, или 0,30%, до 444,18 пункта. BGBX40 се понижи с 0,51 пункта, или 0,53%, до 59,05 пункта. BGTR30 изтри 1,98 пункта от стойността си, или 0,43%, достигайки ниво от 460 пункта. BGREIT остана без промяна при 131,13 пункта.

Капитал

✓ Когато кешът отново става цар

Темата накратко

- От началото на годината и особено след коронакризата структурата на валутните резерви на БНБ чувствително се променя.
- Инвестициите в ДЦК намаляват чувствително, но това се дължи в голяма степен на падежи.
- Предвид голямата несигурност централната банка е заела изчаквателна позиция и почти не купува нови.

Криза с невиджан магнитуд, резки флуктуации на капиталовите пазари, безпрецедентни фискални и монетарни мерки, двуцифрени икономически спадове и ръстове на държавните дългове. Всичко това звучи като рецепта за кошмари на всеки, който управлява портфейл от инвестиции, а още повече, ако е с мандат да прави това максимално консервативно. Отрицателните доходности и оправданията пред инвеститорите определено не са любимата част от работата на финансовите консултанти.

И ако на неразвения български капиталов пазар залогът не е толкова голям, то в страната все пак има един наистина огромен асет мениджър. Това е БНБ, която управлява над 50 млрд. лв. валутни резерви. Задачата пред нея е сложна - вложенията ѝ по закон трябва да са само висококачествени и ликвидни и така да служат за покритие на валутния борд. Но в съвременния свят на отрицателни лихви следването на тези правила носи почти гарантирани загуби.

Настъпващата безпрецедентно дълбока рецесия вкарва още един пласт предизвикателства за БНБ. Как тя реагира на тях е важно за всеки, който управлява портфейли, защото може да даде ценни сигнали. Но централните банкери традиционно не са словоохотливи по темата и съответно за стратегията по управлението може да се съди само с догадки от публичните данни. А те показват мащабни трансформации - от началото на годината инвестициите на управление "Емисионно" в ДЦК са намалели с над 7 млрд. лв. (а в един момент през юни спадът достига и 12 млрд. лв.), като реално за пръв път в последните повече от 20 години над 50% от баланса на БНБ се държи в кеш.

Изходната точка

По дизайн БНБ е консервативен инвеститор. Законът ѝ позволява да инвестира само в книга с един от двата най-високи рейтинга от водещите международни агенции (AAA и AA). Също така предвид, че заради валутния борд трябва да осигурява покритие на лева с евро, тя практически е принудена да купува почти изцяло деноминирани в единната европейска валута книга.

Така портфейлът на БНБ, макар и никога неоповестяван в детайли официално, е сравнително устойчив и предвидим и това важи и към края на 2019 г. В голямата си част той е вложен в ДЦК на държави с най-високия AAA рейтинг (28 от общо малко над 30 млрд. лв.). Това са предимно облигации на членки на еврозоната като Германия, Нидерландия, Дания... а също и в такива малко по-надолу в скалата на рейтинговите агенции като Австрия. Към края на 2019 г. над 19 млрд. лв. са инвестирани в книга на правителства от еврозоната, 1.75 на такива от други страни от ЕС, но и 9.35 млрд. лв. в страни извън съюза. Предвид, че практически целият резерв е вложен в еврови активи и злато, това означава, че БНБ е селектирала и ДЦК, деноминирани в евро на други държави. Такива емисии имат няколко държави с AAA рейтинг като Австралия и Канада.

КІ РЯЗКАТА ПРОМЯНА В БАЛАНСА НА БНБ

В млрд. лв.

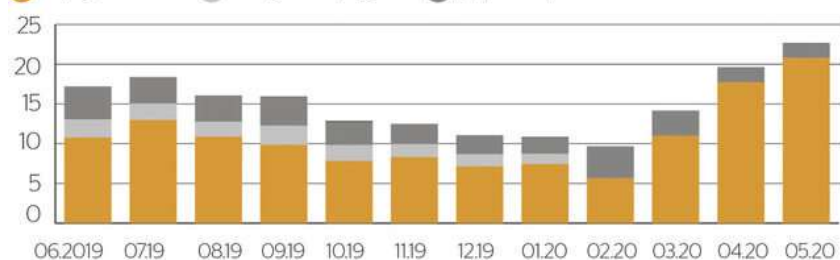
- Инвестиции в ценни книжа
- Парични средства и предоставени депозити в чужда валута
- Монетарно злато и други инструменти в монетарно злато

КІ ДЕПОЗИТИТЕ РАСТАТ

В млрд. лв.

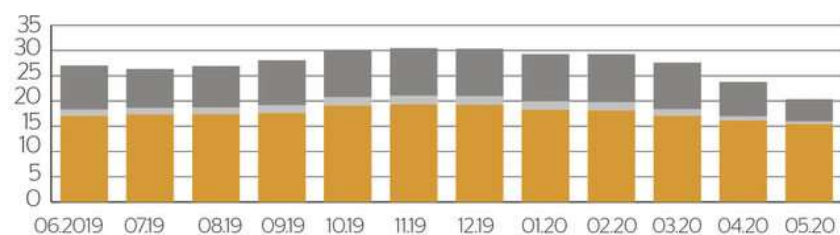
- Еврозона
- ЕС извън еврозона
- Други страни

КІ ИНВЕСТИЦИИТЕ В ЦЕННИ КНИЖА СЕ СТОПЯВАТ

В млрд. лв.

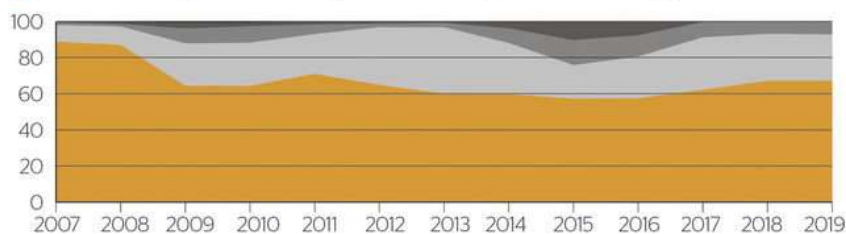
- Еврозона
- ЕС извън еврозона
- Други страни

КІ ПАДЕЖНА СТРУКТУРА НА ИНВЕСТИЦИИТЕ НА БНБ

В %

- До 1 година
- 1-3 години
- 3-5 години
- 5-10 години
- Над 10 години

Източник: БНБ

Голямото реструктуриране

От началото на годината обаче има резки трансформации. Самите валутни резерви се увеличават като сума, което се дължи най-вече на предписаните от БНБ мерки към банките да приберат около 7 млрд. лв. свръхликвидност, която преди това беше пласирана в централите им в чужбина.

Инвестициите в ценни книжа обаче не само не растат, а ударно се свиват и от 30 млрд. лв. към средата на юни достигат до 18 млрд. лв., преди все пак нови покупки да върнат нивото до над 23 млрд. лв. към 3 юли. Все пак още от април месец за пръв път държаният от БНБ кеш (основно депозити в международни банки) стана повече от портфейла и инвестиции в ДЦК и това остава така и до днес.

Теоретично има две възможни обяснения за случващото се. Едното е, че БНБ е оставила купените от нея книжа да падежират, без да придобива нови. Това вероятно е и основният фактор, за което говори и падежната структура на портфейла - към края на 2019 г. 67% от притежаваните от БНБ държавни облигации са такива, които падежират в рамките на година.

Извън падежите обаче вероятно е имало и продажби - кризата и икономическите мерки за преодоляването ѝ правят някои и без това неустойчиви фискално държави от еврозоната още по-рискови. Друга валидна причина БНБ да излиза от позиции е именно закононото ограничение да инвестира само в книжа с най-висок рейтинг - при кризата неминуемо ще има вълна понижение на оценките за кредитоспособността на много правителства и това да направи портфейла по-нискокачествен.

Всъщност законът за БНБ е доста неясен по тази тема, като не дава яснота дали, ако вече са купени ДЦК и рейтингът им падне, те трябва да бъдат продадени веднага, или просто БНБ не може да купува повече от същия емитент. При предишната световна криза централната банка беше изправена пред същия казус и тогава тя реши да държи до падеж, вместо да продава на пожар (и съответно на загуба). В резултат в един момент през 2009 г. близо една трета от портфейла ѝ беше с рейтинг AA- и надолу. Сега също още към края на 2019 г. макар и минимален дял от резервите са вложени в книжа с такива оценки.

Изчаквателна позиция

От БНБ не пожелаха официално да коментират темата, като отпра виха за информация към техните годишни и полугодишни отчети. Така обаче данни за промени вследствие на COVID-19 биха се видели чак късна есен.

Експерти, запознати с нагласите в централната банка, вдигат донякъде воала на тайнственост. Според тях БНБ в момента е в изчаквателна позиция - освен заради пандемията третото тримесечие се очаква да е особено волатилно и заради приближаващите избори за президент в САЩ, където в опит да привлече избиратели Доналд Тръмп може да форсира радикалните си външнополитически ходове.

БНБ от години няма експозиции към по-рисковата южна периферия на еврозоната - Италия, Испания, Португалия и т.н. Сега обаче вероятно се е възползвала от ситуацията да намали вложенията си и в други държави, ударени от корона кризата като Франция. Същевременно въпреки изчаквателната позиция няма пълна забрана за покупки - в седмицата между 19 и 26 юни например портфейлът от ДЦК на БНБ рязко скача с 8 млрд. лв. до 26 млрд. лв. Това обаче са по-скоро опортюнистични къси инвестиции в очакване на повече яснота за икономическите перспективи.

От началото на юли в БНБ предефинират рисковия си апетит и съответно има и нови покупки на книжа, които не са с тактически, а със средносрочни цели и по-дълъг матуритет. Това е обяснимо - сама по-себе си тази изчаквателна позиция не е панацея. Държането на кеш на депозити в големи международни банки също не носи доход, а по-скоро се таксува. А освен това далеч не е безрисково и ново замръзване на пазарите, като след Lehman Brothers не може да се изключи въпреки щедро леещата се ликвидност от големите централни банки.

✓ Защо нулевите лихви могат да доведат до нестабилност за валутите

Няма възможност за адаптиране на лихвите към икономическите проблеми

Английските фенове на крикета знаят, че австралийците са трудни за побеждаване. През по-голямата част от последните две десетилетия Австралия поддържа високи лихвени проценти. Но това вече не е така. През март Австралийската централна банка (rba) намали основния лихвен процент до 0.25%. Това са най-ниските лихви, които някога са имали или някога ще имат в Австралия. За да сигнализира за намеренията си, че лихвените проценти ще останат непоклатими, централната банка пое ангажимент да фиксира доходността на тригодишните облигации на 0.25%.

Глобален феномен

Примерът с Австралия е показателен. Лихви близо до нулата са нормата в развитите страни. Много ниски лихви са често срещани и на други места. Въсъщност сред възникващите пазари само Индонезия, Мексико, Русия и податливата на инфлация Турция имат краткосрочни лихви над 4%. Ниските лихвени проценти се превърнаха в глобален феномен в много по-голяма степен, отколкото след финансовата криза през 2007 - 2009 г. И много централни банки като австралийската се ангажират да поддържат ниски лихви.

Естествено е да се мисли, че ако лихвените проценти са залепени за тяхната ефективна долна граница, валутните курсове ще се представят по подобен начин. Аксиома на анализа на валутните курсове е, че изместването на курса на паричната политика или в очакванията за курса на политиката движат валутите нагоре и надолу. И все пак свят с нулеви лихви може да доведе по-голяма нестабилност за валутите. Става все по-трудно лихвените проценти да се адаптират към икономическата обстановка. Така че ще трябва друг инструмент. Валутният курс е най-вероятният кандидат.

За да разберете защо, започнете с идеята, че търговските и капиталовите потоци са огледални образи. Да приемем например, че всяка държава има дефицит по текущата сметка на стойност 10 млрд. долара всяка година. За да се финансира, заема 10 млрд. долара от чужбина. Колкото по-високи са краткосрочните лихвени проценти в сравнение с другите страни, толкова повече дадена страна привлича такива средства. Но краткосрочните заеми не са единственият

начин дадена страна да запълни дефицита си по текущата сметка. Вместо това може да продаде част от активите си - национална собственост или акции, да речем, или дори цели бизнеси - на други държави. Важно е да се отбележи, че валутният курс е в основата на оценяването и размяната на активи. Валутата намира ниво, което поддържа текущите и капиталовите сметки в баланс.

Сега поставете нашата хипотетична страна в свят с нулева лихва. Да предположим, че износът е разделен между суровини и производствени стоки. И представете си икономически шок, който намалява търсенето на суровини. Валутният курс на страната ще падне, което ще спомогне за повишаване на търсенето стоките от нейните производители. Ако лихвите бяха положителни, централната банка може да ги намали, за да увеличи потребителските харчове в страната и да компенсира недостига на износ на суровини. Но при нулеви лихви това не е възможно. Следствие от това е, че валутният курс ще трябва да свърши повече от работата по поддържането на икономиката, отбелязва Стив Енгландер от банката Standard Chartered. Вероятният резултат от широко разпространените ниски лихви е променливостта на валутата. Ако валутният курс е единствената променлива, колкото по-затворена е икономиката, толкова повече ще трябва да пада. При по-отворена икономика валутата ще падне по-малко.

Нестабилна валута

Какво друго може да намали нестабилността на валутата? Фискалната политика може да изглежда като очевидния отговор. Колкото повече правителството харчи в отговор на шок, толкова по-малко стимулиране е необходимо чрез други средства, включително чрез обезценяване на валутата.

Богатите страни имат повече фискално пространство, отколкото някога са си представяли, смята Кит Джукс от Société Générale. Но фискалния стимул трябва да бъде използван. Определянето на времето и ефективността на правилния фискален стимул е сложно. Неправилно преценен или недисциплиниран фискален стимул би бил лош заместител за намаляване на лихвите. Неправилната фискалната политика може да увеличи нестабилността на валутата, а не да я намали. Което ни връща към капиталовите потоци. Ключово влияние върху нестабилността на валутата има привлекателността на паричните активи на дадена държава. Колкото по-широк е обхватът на предлаганите активи и колкото по-лесно е да се купуват или продават, толкова по-малко валутата трябва да пада, за да примами чуждите инвеститори. Обратно, колкото по-строги са ограниченията на дадена държава за трансгранични продажби на активи, толкова по-нестабилна е нейната валута. Казано по-просто, ако атрактивните лихви и растежът, които чужденците обичат, липсват, валутата ви е изложена на по-голям риск в свят с нулева ставка.

Поуката е, че определянето на проценти на практика не означава, че капиталовите и търговските потоци също са стабилни. Ако лихвените проценти на централните банки не могат да се адаптират към променящите се икономически обстоятелства, тогава трябва да се случи нещо друго. Затова не се изненадвайте, ако новата ера на глобализираната политика с нулев лихвен процент доведе до валутна нестабилност.

✓ Ненаучените уроци от дотком балона

Фундаменталният анализ на компаниите при инвестирането в техни акции отново остава встрани

Има един прекрасен цитат от Security analysis, библията на инвестициите от Бенджамин Греъм и Дейвид Дод от 1934 г. "Мнозина от тези, които са на дъното, ще изплуват и много от онези, които са на върха, ще пропаднат." Двамата автори цитират римския поет Хораций, който знаел всичко за обратите на съдбата, преживявайки кървавия преход на Рим от република към империя. Две хилядолетия по-късно сред руините на дотком манията Уорън Бъфет казва за тях. "Оценката ми за това, което те мислят за бизнеса и инвестициите, продължава да расте", пише той.

Минаха 20 години откакто доминираният от технологични компании индекс Nasdaq достигна исторически връх, дошъл след драстичен растеж в края на 90-те години. Върхът от 10 март 2000 г. беляза края на интернет балона. Последвалият спад бе триумфалното отмъщение на методите за трезва оценка на инвестициите, въведени от Греъм и Дод и популяризирани от Бъфет (Value investing). Търсене на подценени акции с потенциал за растеж, определяйки реалната им стойност на база финансов показател - например печалбата или балансовата стойност на активите. По време на дотком бума анализаторите изобщо не се притесняваха да наблягат на други индикатори като възможност за бъдещо развитие, брой посетители на сайт и прочие.

Но може би гледаме твърде строго на пазара

През изминалото десетилетие покупката на акции на стойността (value stocks) не се оказа от най-добрите стратегии. Американският фондов пазар е доминиран от шепа технологични компании, чиито акции се търгуват на цени, в пъти по-високи спрямо печалбите и балансовата им стойност. Настоящата рецесия не промени ситуацията. Падналите не възкръсват. А тези на върха продължават да растат. Междувременно инвеститорите в стойност са в застой. Което повдига въпроса - ако не беше дотком кризата, щеше ли инвестирането в стойността да има същия морален авторитет днес.

Този въпрос ни сблъсква с непосредствен проблем. Инвестирането на стойност е строго верую - повече морална ценност, отколкото бизнес анализ. Инвеститорите в стойност вярват, че ще бъдат възнаградени за болката от нереализираните печалби, и очакват стратегията им да се изплати в бъдеще. Повечето инвеститори не са склонни да държат толкова дълго акции без промяна в цената и да инвестират в "скучни" компании. Но инвестирането в стойност е вяра, която се поддържа от скептицизма на невярващите. Всъщност това до известна степен обяснява настоящата ситуация. За съмишлениците на Бъфет със сигурност ще дойде време за отмъщение. Случвало се е преди, дори когато изглежда невъзможно да се случи. Това прави трудно опровергаването на основите на инвестирането в стойност.

Последствията от дотком кризата правят аргументите дори невъзможни. Но като мисловен експеримент нека за момент да си представим, че балонът от края на 90-те никога не се е случил. Инвестирането в стойност би загубило най-зрелищното си отмъщение. Инвестиционният капитал щеше да продължи да се движи по-свободно. Използването на сценарии за оценка на дългосрочните перспективи, а оттам и на стойността на една бързорастяща компания, не би се считало за

глупаво. Инвестирането в акции би било по-скоро анализиране на особеностите на компаниите, а не сравнения на основа на финансовите характеристики и величини. Без измамите и скандалите от края на 90-те години финансовите пазари можеха да останат приветливо място за младите компании. Повече от стартиращите фирми може би щяха да се подготвят за IPO, а не за продажба на капитала си на технологичен гигант, както е днес.

Ефектът на мрежата

Логиката на инвестирането в стойност е, че компаниите, които растат драстично, рано или късно се приземяват. Въпреки това успехите на технологичния сектор през последното десетилетие - Google, Amazon и Facebook в САЩ; Alibaba и Tencent в Китай - нараснаха до размер, който почти никой не очакваше. Компании от този вид се характеризират с ефекта на мрежата. Колкото повече хора ги използват, толкова по-полезни са те за другите. И използват приходите си, за да се разрастват, защото колкото по-големи стават, толкова по-евтино е да обслужват потребителите и клиентите си.

Бизнесът също се нуждае от нещо уникално, отличителна култура или върхова технология, която не може да бъде възпроизведена от други. Откриването на победителите не е лесно, нито плащането на правилната цена, съизмерима с реалните шансове за успех. Но в търсенето на подценени акции е твърде вероятно да попаднем и на компания, чиито най-добри времена са по-скоро в миналото, отколкото в бъдещето.

В края на 90-те години идеите за фундаментална стойност при инвестирането бяха избутани настрана. Балонът се наду. След това се спуска внезапно. Кризата беше болезнен урок за инвеститорите. Но може би някои уроци не бяха научени твърде добре. Когато глупците отбягват една грешка, пише Хораций, те се натъкват на следващата.

[Cross.bg](#)

✓ **Дуда остава президент на Полша**

Действащият полски президент Анджей Дуда, който се бори за втори мандат, печели втория тур на президентските избори с минимална преднина, която попада в границите на статистическата грешка, съобщава БТА. Това сочат екзитпол проучвания, оповестени след приключването на изборния ден и цитирани от световните агенции.

Според социолозите Дуда, подкрепян от управляващата консервативна партия „Право и справедливост“, е набрал преднина с 50,4 процента от гласовете.

Съперникът му, кметът на Варшава Рафал Тшасковски от центристката опозиционна партия „Гражданска платформа“, по предварителни данни е получил 49,6 процента.

Избирателната активност се очаква да достигне 68,9 процента, допълва Ипсос.

Официалните резултати трябва да бъдат оповестени от Държавната избирателна комисия до 48 часа.

Екзитполът има маржин на статистическа грешка от 2 процентни пункта за всеки кандидат, уточнява Ройтерс.

Предварителните данни от изборите се очакват днес.

✓ **Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите**

БНТ, „Сутрешен блок“

- Политически сценарии - какво следва;
- След акцията край парк „Росенец“;
- Гост: Христо Иванов - съпредседател на „Демократична България“;
- Прокуратурата и събитията от деня;
- Гост: Даниела Машева - заместник-главен прокурор;
- ГЕРБ и протестите;
- Гост: Тома Биков – ГЕРБ;
- Личните лекари и Covid - 19. Защо настояват да издават направления за PCR тестове.

✓ **Преглед на печата**

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Пряката полза от еврото: до 2022 г. доходите ще растат бързо;

в. Труд - Истерия по аптеките за лекарства срещу COVID;

в. Телеграф - Пътуваме с непознати до морето срещу 20 лв.;

в. Монитор - Хората с увреждания сами си търсят архитекти за рампи;

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Кой кого не чува в напуканата държава;

в. 24 часа - БСП се раздели, въпреки че мислят еднакво срещу Борисов;

в. Труд - Гърция затяга режима за туристи;

в. Труд - Отварят барове и дискотеки, сватбите – разрешени;

в. Телеграф - Бесни, страшни номенклатури в метеж срещу държавата;

в. Телеграф - Регистрираме кола с документ за платен данък;

в. Монитор - Илхан Кючук, евродепутат : ДПС не призовава към вандализъм;

в. Монитор - НАП поема контрола върху хазарта;

Водещи интервюта

в. 24 часа - Надежда Ковачева, адвокат: Милен Цветков казваше: По парите ще ги познаете. Имат ли пари, не им се връзвай на идеологиите и "идеалните цели";

в. Труд - Доц. Валентин Вацев, пред "Труд : Не бих приветствал предсрочни избори сега;

- в. Телеграф - Хамид Хамид, зам.-председател на ПГ на ДПС: Хора, които се укриват в чужбина, се опитват да дестабилизират страната;
 - в. Монитор - Костадин Костадинов, председател на УС на Националната асоциация на зърнопроизводителите: Коронавирусът намали консумацията на хляб у нас;
- Водещи анализи*
- в. 24 часа - За кого маршируват тълпите;
 - в. Труд - Да живее Конституцията;
 - в. Телеграф - Цирк капитал и лъжите за Делян Пеевски;
 - в. Монитор - Хората с увреждания заслужават повече.

✓ Предстоящи събития в страната на 13 юли

София

- От 20.00 ч. на Платформа А6 ще се играе спектакълът „Ритъм енд блус“ 1.

Видин

- От 10.30 ч. в Регионалния пресклуб на БТА пресконференция ще дадат представителите на МБАЛ "Св. Петка" - прокуристът д-р Ивета Найденова и д-р Борислав Милчев.

Пловдив

- От 19.00 ч. в ДК „Борис Христов“, южна тераса на открито ще бъде открито 17-то издание на Международния фестивал за шансони „Златен ключ“- Пловдив и концерт с лауреатите от предходни години.

Шумен

- От 12.30 ч. в салона на ДКТ „Васил Друев“ ще се проведе пресконференция по повод премиерата на авторския спектакъл на Андрей Калудов "Джакпот".

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2020 г. до днес може да намерите на адрес: <http://bica-bg.org/?p=5966>

В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив на изданията от 2011 г. до 2019 г.